

Parlamentul Republicii Moldova

S T E N O G R A M A
ședinței plenare a Parlamentului Republicii Moldova
din ziua de 27 iulie 2018
S U M A R

1.	Aprobarea ordinii de zi.	4–10
2.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege pentru modificarea unor acte legislative (<i>Legea ocrotirii sănătății – art. 2, 4, 5, 6, 7; Codul fiscal – art. 5, 13, 14 ș.a.; Legea cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală – art. 4, 11; ș.a.</i>). Nr. 280 din 23.07.2018	10–11 62–63
3.	Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (<i>Legea taxei de stat – art. 3, 4, 7; Legea cu privire la bonurile patrimoniale – art. 2; Legea cambiei – art. 8; Legea ocrotirii sănătății – art. 6, 23; ș.a.</i>). Nr. 220 din 26.06.2018	11–14 63
4.	Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege privind securitatea aeronautică. Nr. 216 din 25.06.2018	15–24 63
5.	Dezbaterea și adoptarea proiectului de Hotărîre cu privire la modificarea și completarea Hotărîrii Parlamentului nr. 9/2015 privind aprobarea componenței nominale a comisiilor permanente ale Parlamentului. Nr. 287 din 25.07.2018	24–25 63–64
6.	Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 190-XV din 8 mai 2003 cu privire la veterani (<i>art. 21, 22</i>). Nr. 276 din 20.07.2018	29–32 63

7.	Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege privind modificarea și completarea Codului educației nr. 152 din 17 iulie 2014 (<i>art. 31</i>). Nr. 37 din 15.02.2018	32–49 63
8.	Dezbaterea și adoptarea în lectură finală a proiectului de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (<i>Legea cu privire la activitatea farmaceutică – art. 9¹; Legea cu privire la concesiuni – art. 7; Legea fondului rutier – art. 2; Codul fiscal – art. 203; Legea aviației civile – art. 4; Legea privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului – art. 4; Legea cu privire la medicamente – art. 7; Legea privind sistemul public de asigurări sociale – art. 1, 43, 44, 45, 46, 47, 48; Codul navigației maritime comerciale – art. 6¹, 6², 6³, 32; Legea cu privire la controlul exportului, reexportului, importului și tranzitului de mărfuri strategice – art. 7, 9; Legea privind Inspectoratul de Stat al Muncii – art. 7; Legea privind ocuparea forței de muncă și protecția socială a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă – art. 10; ș.a.</i>). Nr. 193 din 08.06.2018	51–52 64–65
9.	Dezbaterea și adoptarea în lectură finală a proiectului de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (<i>Legea cu privire la trupele de carabinieri – art. 28; Codul funciar – art. 34, 35, 70, 70¹, 70³, 81; Legea privind fondul arhivistic al Republicii Moldova – art. 42; Legea taxei de stat – art. 9; Legea privind reglementarea de stat a regimului proprietății funciare, cadastrul funciar de stat și monitoringul funciar – preambul; Legea privind ocrotirea monumentelor – art. 16, 16¹, 56; Legea cu privire la biblioteci – art. 31; Legea cu privire la Curtea Constituțională – art. 8, 37; Legea privind organizarea judecătorească – art. 22; ș.a.</i>) Nr. 185 din 06.06.2018	52–53 65
10.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (<i>Codul penal – art. 237; Codul contravențional – art. 272¹, 402, 408, 409</i>). Nr. 170 din 28.05.2018	53–54 65–66

11.	Dezbaterea, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege privind importul unor mijloace de transport. Nr. 288 din 25.07.2018	54–56 66–67
12.	Dezbaterea și adoptarea proiectului de Hotărîre pentru stabilirea datei alegerii Parlamentului Republicii Moldova. Nr. 293 din 27.07.2018	57–60 67
13.	Dezbaterea și adoptarea proiectului de Hotărîre cu privire la încheierea primei sesiuni ordinare a anului 2018. Nr. 266 din 18.07.2018	60 64
14.	Adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (<i>Codul transporturilor rutiere – art. 7, 37, 46; Codul fiscal – art. 336, 344, 346 ș.a.</i>). Proiectul a fost dezbătut anterior la ședința din 26 iulie 2018. Nr. 101 din 28.03.2018	61–62
15.	Adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege pentru completarea Codului subsolului (<i>art. 28</i>). Proiectul a fost dezbătut anterior la ședința din 26 iulie 2018. Nr. 277 din 20.07.2018	64
16.	<i>Încheierea lucrărilor sesiunii de primăvară. (Se onorează Drapelul de Stat al Republicii Moldova. Se interpretează Imnul de Stat al Republicii Moldova de către corul de copii al Liceului Republican de Muzică „Ciprian Porumbescu”.)</i>	67–68

Ședința începe la ora 10.10.

Lucrările sînt prezidate de domnul Andrian Candu, Președinte al Parlamentului, asistat de domnul Vladimir Vitiuc și domnul Valeriu Ghilețchi, vicepreședinți ai Parlamentului.

Domnul Andrian Candu:

Este puțin depășit, trecut de ora 10.00. Sîntem data de 27 iulie, ultima ședință a acestei sesiuni.

Vă rugăm frumos Secretariatul să ne anunțați prezența în sală, pentru a constata cvorumul.

Domnul Maxim Ganaciuc – șeful Direcției generale documentare parlamentară a Secretariatului Parlamentului:

Doamnelor și domnilor deputați,

Bună dimineața.

Vă anunț că la ședința Parlamentului, din totalul celor 101 deputați, și-au înregistrat prezența 78 de deputați. Nu s-au înregistrat deputații: Pistrinciuc Vadim – cerere, Goța Aliona – cerere, Ciobanu Maria – cerere. De asemenea, nu s-au înregistrat deputații Fracriunii PSRM și Fracriunii PCRM.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Avem cvorum...

Sînt 78 de deputați în sală, avem cvorum, putem începe. Să onorăm Drapelul de Stat. (*Se onorează Drapelul de Stat al Republicii Moldova.*)

Dragi colegi,

Tradițional, înainte de a începe discuțiile pe subiectele care sînt pe ordinea de zi, dați-mi voie să fac un anunț că astăzi își sărbătorește ziua de naștere colegul nostru Petru Cosoi. Îi urăm „La muți ani”, multă sănătate, succese, realizări în activitate. (*Aplauze.*)

Cîteva chestiuni de organizare. Sînt subiecte care vor fi excluse și introduse pe ordinea de zi altele, sînt chestiuni care vor fi anunțate de comisii, trei comisii au venit cu unele propuneri.

Domnule Balan,

Vă rugăm frumos din partea dumneavoastră și a comisiei.

Poftiți.

Domnul Ion Balan:

Domnule Președinte,

În calitate de președinte al comisiei, propun ca proiectele nr. 169 și nr. 133 să fie transferate pentru sesiunea de toamnă-iarnă.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Subiectul nr. 4 de pe ordinea de zi, proiectul nr. 169.

Dragi colegi,

Cine este pentru amînarea acestui subiect pe toamnă, rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Vă mulțumesc foarte mult.

Proiectul nr. 169 din 25 mai 2018, subiectul nr. 4 de pe ordinea de zi, este transferat.

La fel și subiectul nr. 8 de pe ordinea de zi, proiectul nr. 133 din 26 aprilie 2018, subiect la care urmează să se mai lucreze în comisie.

Cine este pentru a amâna acesta pe toamnă, rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Mulțumesc foarte mult.

Plenul Parlamentului a decis ca subiectul nr. 8, proiectul nr. 133 din 26 aprilie, să fie amânat pe următoarea sesiune.

Domnule Creangă,

Vă rugăm frumos, poftiți.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Onorat Plen,

Aduc la cunoștință că, astăzi, comisia are o ședință într-o pauză, care solicit, domnule Președinte, să fie acordată la ora 11.00, măcar pe jumătate de oră. Urmează să examinăm în cadrul ședinței proiectele nr. 185 și nr. 193 pentru lectură finală, au apărut câteva divergențe pe aceste subiecte după redactarea suplimentară.

De aceea solicit includerea în ordinea de zi a acestor două subiecte. Și proiectul nr. 288 importul unor mijloace de transport.

Și acordarea unei pauze pentru ora 11.00.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

Vom acorda această pauză, deoarece înțelegem de ea va avea nevoie și Comisia juridică.

Doamnă Apolschii,

Vă rog frumos.

Doamna Raisa Apolschii:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Eu rog membrii Comisiei juridice la ora 11.00 să mergem în birou, o să avem o ședință.

Mersi.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Vom anunța pauză la ora 11.00 pentru ambele comisii ca să întrunească și să discute subiectele care sînt.

În continuare, de procedură, vă rugăm frumos, domnule Deliu.

Domnul Tudor Deliu:

Mulțumesc.

Domnule Președinte,

Ieri, de la tribuna Parlamentului, în lipsa noastră, v-ați permis să insultați deputații din Frațiunea Partidului Liberal Democrat, ați zis că vreți să ne scuturați. Încercați, domnule Președinte. Dar vă asigur că va curge mai mult adevăr despre realii hoți, oploșiți în partidul din care faceți parte. Din noi nu vor curge bani. Miliarul e la dumneavoastră, la voi, cei din partid, și ieri l-ați legalizat în stilul caracteristic actualei guvernări.

Aș sugera să fiți scuturați voi, cei din Partidul Democrat, și pe lângă banii furați, care sînt sigur că vor curge, poate va curge și: nerușinarea, lăcomia, aroganța, lașitatea, trufia. Dar nu prea cred, fiindcă aceste calități vă sînt date pe viață, se țin de voi ca scaiul de coada cînelui, de alte calități nu dispuneți.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim frumos.

Vă rog frumos, dacă aveți propunere de procedură.

Domnul Tudor Deliu:

Am vrut doar să finalizez și să zic că în mintea și acțiunile dumneavoastră persistă doar lăcomia pentru putere și avere.

Dar vreau să vă asigur că totul are început și sfîrșit și sfîrșitul se apropie.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Da, astăzi o să-l votăm, cu siguranță.

Doar întrebarea este: a cui?

De procedură, dacă sînt chestiuni care urmează să fie...

Domnule Creangă,

Vă rugăm frumos.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Fac un mic anunț pentru membrii Comisiei economie, buget și finanțe: la ora 11.00, biroul 301 – ședința comisiei.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumesc frumos.

Domnule Cobzac,

Vă rugăm frumos.

Domnul Grigor Cobzac:

Da. Vă mulțumesc, domnule Președinte.

De procedură, Sergiu. De procedură.

Eu vreau să informez plenul Parlamentului că familia mea a avut o surpriză mare în această dimineață. Nu ați dovedit, domnule Candu, ieri să finalizați discursul în Parlament și să arătați cu degetul la cei care, în viziunea dumneavoastră, au furat băncile că, în această noapte, eu am și fost nominalizat ca hoț de miliarde în Hîncești. Orașul a fost împînzit cu sute de inscripții denigratoare la adresa mea, poarta casei, stîlpii, asfaltul din oraș, proprietăți private, garduri ale cetățenilor, toate au fost împînzite cu inscripții denigratoare la adresa mea.

Eu personal savurez din plin democrația cea despre care dumneavoastră vorbiți permanent de la această tribună. Dacă dumneavoastră vă veți uita și conducerea Partidului Democrat vă veți uita mai des în oglindă, veți vedea acolo că sînteți o conducere banditească și criminală.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim frumos.

Vă rugăm frumos, dacă sînt chestiuni pe care le considerați ilegale și care v-au afectat viața personală, vă rugăm frumos să vă adresați autorităților care se ocupă cu investigații. În cazul în care dumneavoastră considerați că vi se pune în pericol sănătatea sau viața dumneavoastră, sau a familie, aveți tot dreptul, așa cum am menționat-o și data trecută în privința altui coleg, vă rugăm frumos să ne dați de știre și noi vom examina posibilitatea, inclusiv de a acorda toată asistența necesară și pază, dacă este nevoie, din partea statului.

Vă rugăm frumos, domnule Ghimpu, de procedură.

Poftiți.

Domnul Mihai Ghimpu:

Înainte de a aborda subiectul, vreau să-l bucur pe domnul Cobzac, că ceea ce fac ei, ei ridică încrederea și va câștiga mandatul. Va fi reacție inversă a cetățenilor. Țineți minte ce vă spun eu. Ei procedează urît, dar asta vă ajută pe dumneavoastră să vadă cine este lumea.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Ghimpu,

Vă rugăm frumos, de procedură.

Domnul Mihai Ghimpu:

Acum, domnule Președinte... proiect de hotărîre... Dar cu toții am văzut ieri, am privit conferința de presă a oamenilor de cultură care au fost amăgiți de Firma „Ecosem”, condusă de Adrian Trocan. Din 2008, cînd au alocat oamenii banii, și pînă acum încă casa nu-i dată în exploatare.

Eu propun să formăm un grup de lucru și să se clarifice cu această situație. Că nu se poate așa deci să amăgești oamenii la infinit, să iei banii și după ce ai luat banii, nu le-ai dat casa, încă se mai cere să mai plătească oamenii iar încă niște milioane de euro.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim frumos.

Domnule președinte Ghimpu,

Dumneavoastră cunoașteți, cu experiența pe care o aveți, care sînt procedurile în Parlament. Și de aceea dacă aveți o propunere, vă rog frumos s-o formulați în scris, să elaborați acel proiect de hotărîre, dacă este cazul, în care clar să fie stabilite care este scopul acestui grup sau a comisiei, cum funcționează, cine sînt membrii. Folosiți efectiv toată experiența pe care o aveți legislativă și propuneți acest subiect în formă scrisă, așa cum trebuie și, bineînțeles, că plenul Parlamentului se va expune sau cel puțin comisia sesizată în fond.

Vă rugăm frumos.

Poftiți.

Domnul Mihai Ghimpu:

Într-o oră acceptați? Pe urmă să vă prezint proiectul într-o oră?

Domnul Andrian Candu:

Nu știu despre ce vorbiți dumneavoastră. Mă întrebați pe mine.

Haideți, faceți în scris, este și comisia. Uitați-vă, la ora 11.00 Comisia juridică se ...

Domnul Mihai Ghimpu:

Domnule Președinte,

Eu sînt deputat simplu, sînt instituțiile statului, sînt comisiile Parlamentului care trebuie să se autosesizeze, dacă să vorbim așa, mai strict, juridic.

Eu am propus corect – lumea umblă pe drumuri, sînt furați. Înțelegeți dumneavoastră? Și-s oameni de cultură, care reprezintă...

Domnul Andrian Candu:

Domnule Ghimpu...

Domnul Mihai Ghimpu:

... acest stat.

Domnul Andrian Candu:

Eu vreau foarte mult să vă ajut. De aceea, vă rog frumos, formulați în scris proiect de hotărîre și propuneri. Dați-ne să vedem textul și după asta o să discutăm cu colegii.

Vă mulțumim frumos.

Dați-ne în scris și o să vedem, poate o să acceptăm. O să-mi placă foarte mult, o să-mi pun și eu semnătura sub acest proiect de hotărîre. *(Discuții.)*

Nu trebuie? Bine.

Vă mulțumim frumos.

Și în continuare, domnul Pleșca.

Vă rugăm frumos, poftiți.

Domnul Nae-Simion Pleșca:

Domnule Președinte,

Stimați colegi,

Ieri, conform propunerii Comisiei mediu și schimbări climatice, urma să fie votat în lectura a doua proiectul de Lege nr. 277 cu privire la modificări în Codul subsolului și ar fi bine să fie introdus în ședința de astăzi, în prima lectură, într-a doua. Propunerea comisiei a fost și pentru lectura a doua.

Domnul Andrian Candu:

O să supunem votului introducerea și a acestui subiect, nr. 277 din 20 iulie 2018.

Vă mulțumim frumos.

În continuare atunci, dragi colegi, în baza propunerilor care au fost, o să revenim la ele după comisiile care vor fi organizate la ora 11.00, cu excepția acum că este o claritate în privința articol... în privința proiectului nr. 278 din 20 iulie 2018.

Dragi colegi,

Cine este pentru a introduce acest subiect pentru a-l vota astăzi în a doua lectură, el trebuie să fie introdus pe ordinea de zi formal de astăzi. Cine este pentru, rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Subiectul a fost introdus pe ordinea de zi și vom trece la vot pentru lectura a doua.

Doamnă Apolschii,

Vă rugăm frumos.

Doamna Raisa Apolschii:

Domnule Președinte,

Pentru stenogramă. A fost propus nr. 277, din câte am înțeles, dacă...

Domnul Andrian Candu:

De el și vorbim, proiectul nr. 277 din 20 iulie 2018.

Doamna Raisa Apolschii:

Dar ați pus la vot nr. 278 și asta...

Mersi.

Domnul Andrian Candu:

Cer scuze. Pentru stenogramă – nr. 277, care se referă la modificarea Codului subsolului, nr. 277 din 20 iulie 2018.

Vă mulțumim foarte mult.

Dragi colegi,

Pînă la ora 11.00, pînă la desfășurarea... pînă la acordarea pauzei pentru a desfășura ședințele celor două comisii, să trecem la examinarea subiectelor de pe ordinea de zi.

Și să începem cu subiectul nr. 3, **proiectul nr. 280 din 23 iulie 2018, proiectul de Lege pentru modificarea unor acte legislative. Este un subiect pentru lectura a doua.**

Iată de ce rugăm comisia.

Doamnă președinte al Comisiei protecție socială, sănătate și familie, doamnă Buliga,

Vă invităm la tribuna principală pentru a reprezenta raportul comisiei.

Doamna Valentina Buliga:

Stimate domnule Președinte al Parlamentului,

Stimați colegi,

Comisia protecție socială, sănătate și familie, în conformitate cu atribuțiile sale funcționale, a examinat în lectura a doua proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, inițiativă legislativă a Guvernului.

Proiectul, după cum s-a menționat, are ca obiect de reglementare activitatea asistenței medicale primare, rolul medicilor de familie, posibilitatea de exercitare independentă a profesiei de medic de familie, sporirea imaginii și atractivității medicinei de familie, în special pentru tinerii specialiști, în vederea acoperii mai bune cu medici de familie în zona rurală, sporirii încrederii pacienților în medicul de familie și creșterii calității serviciilor medicale primare.

În comisie au parvenit avizele unor comisii parlamentare, Direcției generale juridice și amendamente din partea deputaților. Toate propunerile au fost incluse în sinteză care este parte componentă a prezentului raport.

Ținând cont de propunerile înaintate, membrii comisiei, cu votul unanim, propun adoptarea proiectului vizat în lectura a doua de către plenul Parlamentului.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Nu sînt întrebări în adresa comisiei.

Vă mulțumim foarte mult pentru prezentarea raportului.

Vom reveni la, dragi colegi, procedura de vot probabil la ora 12.00. Noi, cam după ce-și desfășoară activitatea comisiile, o să reușim să votăm.

Și în continuare, următorul subiect pe ordinea de zi, **proiectul nr. 220 din 26 iunie 2018, proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative.**

Îl invităm la tribuna principală pe domnul Eșanu, secretar de stat al Ministerului Justiției, să ne prezinte acest proiect de lege.

Domnul Nicolae Eșanu – *secretar de stat al Ministerului Justiției:*

Stimate domnule Președinte,

Doamnelor și domnilor deputați,

Proiectul de lege supus atenției dumneavoastră vine să asigure racordarea legislației Republicii Moldova la prevederile Legii nr. 66 din 13 aprilie 2017, prin care s-a reformat institutul capacității de exercițiu a persoanelor fizice pentru a aduce legislația Republicii Moldova în concordanță cu prevederile articolului 12 din Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități.

Astfel, la momentul actual, în Republica Moldova nu mai există persoane care au fost, care ar fi lipsite de capacitatea de exercițiu, astfel, asigurându-se implementarea prevederilor articolului menționat din Convenție prin care se statuează că fiecărei persoane juridice... persoane fizice trebuie să-i fie recunoscută personalitatea juridică.

Institutul lipsirii de capacitatea de exercițiu a fost înlocuit cu institutul ocrotirii judiciare. Astfel, persoanele care din cauza sănătății mentale au nevoie să fie ocrotite, vor putea fi puse sub forma... sub ocrotire judiciară sub forma curatelei sau tutelei, dar păstrându-i-se capacitatea juridică cu anumite limitări care urmează a fi în mod expres menționate în hotărîrea judecătorească.

Proiectul de lege vine doar cu clarificarea prevederilor din legile care se supun amendamentului. Nu se schimbă nimic conceptual.

Eventualele prevederi care vizează, spre exemplu, dreptul de a alege și de a fi ales sau dreptul – asistență medicală, au fost expuse într-o nouă redacție din considerente de tehnică legislativă. Astfel, acest proiect nu vine cu modificări în ce privește drepturile fundamentale.

Rugăm susținerea proiectului.

Mulțumim.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Eșanu,

Vă mulțumim foarte mult.

Se pare că nu sînt întrebări în adresa dumneavoastră ca și autor.

Vă mulțumim mult pentru prezentarea proiectului.

Dragi colegi,

Sînt 3 comisii care au pregătit rapoarte la acest subiect. Și începem cu comisia raportoare de bază.

Doamnă președinte al Comisiei protecție socială, sănătate și familie, doamnă Buliga,

Vă invităm la tribuna principală pentru a prezenta raportul comisiei la proiectul nr. 220 din 26 iunie 2018.

Și se pregătesc domnul Creangă și doamna Apolschii pentru coraport.

Doamna Valentina Buliga:

Stimate domnule Președinte,

Stimați colegi deputați,

Comisia protecție socială, sănătate și familie a examinat prezentul proiect de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvernul Republicii Moldova, și comunică următoarele.

Proiectul de lege are drept scop implementarea obligațiilor asumate de Republica Moldova prin ratificarea Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități din 13 decembrie 2006, precum și pentru asigurarea corelării legislației naționale cu conceptul pe care l-am promovat

în 2017 în Legea nr. 66 din 13 aprilie cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative, care, în scopul asigurării recunoașterii capacității juridice pentru persoanele cu dizabilități, a impus o schimbare a paradigmei: de la cea de lipsire de exercițiu la cea de acordare a unei capacități cât mai largi persoanelor cu dizabilități.

Astfel, prin excluderea neconcordanțelor identificate într-un șir de acte normative care nu sînt corelate cu noul concept al instituției capacității juridice a persoanelor față de care este instituită o măsură de ocrotire juridică, inclusiv în vederea realizării prevederilor articolului XVII a legii sus-menționate.

Comisia constată că atît în legile care țin de activitatea comisiei, cît și în celelalte acte normative supuse modificării se propune ajustarea unor termeni privind persoana în privința căreia a fost instituită o măsură de ocrotire judiciară și excluderea noțiunii de persoană fără capacitate de exercițiu sau declarată incapabilă.

Totodată, au fost operate modificări în unele acte legislative, unde abordarea măsurilor de ocrotire stabilite în privința minorului sau majorului erau unificate în cadrul unei singure prevederi legale, modificări care au fost necesare de a fi efectuate ca urmare a considerentelor distincte care stau la baza adoptării măsurilor în cauză.

A treia direcție de intervenție, realizată prin intermediul proiectului, este corelarea legislației care reglementează anumite profesii în raport cu situația persoanelor, în privința cărora a fost instituită o măsură de ocrotire judiciară, astfel încît să fie asigurată integrarea în cîmpul muncii a persoanelor cu dizabilități, în privința cărora a fost instituită măsura de ocrotire judiciară.

La proiectul de lege au parvenit coraportul Comisiei juridice și Comisiei economie, avizele a 5 comisii permanente, la fel, obiecțiile Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului, precum și avizul Centrului Național Anticorupție.

Urmare a discuțiilor asupra proiectului de lege prezentat, comisiile permanente s-au pronunțat pentru examinarea și adoptarea acestuia în cadrul ședințelor plenare ale Parlamentului.

Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului a avizat proiectul de lege respectiv și a înaintat unele obiecții.

Pentru lectura a doua, comisia va examina toate amendamentele deputaților, propunerile comisiilor, precum și obiecțiile de ordin tehnico-legislativ.

În rezultatul dezbaterilor, Comisia protecție socială, sănătate și familie, cu majoritatea voturilor membrilor, propune adoptarea în primă lectură.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Nu sînt întrebări în adresa comisiei.

Vă mulțumim foarte mult, doamnă Buliga.

Și în continuare, o rugăm pe doamna Apolschii, președintele Comisiei juridice, numiri și imunități, să ne prezinte coraportul comisiei.

Doamna Raisa Apolschii:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Comisia a examinat proiectul de lege cu titlu de inițiativă legislativă a Guvernului.

Am să... cu permisiunea dumneavoastră, n-am să mă opresc la detaliile acestui proiect, pentru că a fost deja prezentat.

Vreau să anunț plenul Parlamentului: comisia a examinat acest proiect și, cu votul unanim al membrilor prezenți, propune proiectul de lege pentru examinare în cadrul ședinței plenare.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

În continuare, domnule Creangă, vă rugăm frumos, coraportul comisiei pe care dumneavoastră o reprezentați.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Onorat Plen,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de Lege nr. 220.

Analizînd proiectul, comisia constată că cheltuieli suplimentare financiare pentru implementarea acestui proiect de lege nu sînt necesare.

Urmare a examinării, comisia propune examinarea în plen a Parlamentului.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Nu mai sînt întrebări, discuții pe marginea acestui proiect de lege.

Iată de ce, încheiem dezbaterile la proiectul nr. 220 din 26 iunie 2018.

Și revenim la procedura votului, precum am agreat, la ora 12.00.

În continuare, următorul subiect de pe ordinea de zi, **proiectul de Lege privind securitatea aeronautică, proiectul nr. 216 din 25 iunie 2018.**

Îl prezintă domnul Bucataru, secretar de stat al Ministerului Economiei și Infrastructurii.

Vă invităm la tribuna principală, domnule Bucataru.

Poftiți.

Domnul Serghei Bucataru – *secretar de stat al Ministerului Economiei și Infrastructurii în domeniul transporturilor:*

Stimate domnule Președinte,

Onorat Plen,

Analizând cadrul legislativ național în domeniul securității aeronautice actual și comparînd cu legislația similară a Uniunii Europene, s-au evidențiat un șir de lacune în legislația națională, precum ar fi: cazuri de reglementare excesivă, precum și diferențe de reglementare ce țin, în principal, de subiecții ce cad sub incidența legii, de criteriile de stabilire a autorităților competente pentru securitatea aeronautică, de identificare și evaluare a eventualelor riscuri cu impact sporit asupra siguranței și securității aviației civile.

Cadrul legislativ aplicabil la moment este insuficient pentru asigurarea deplină a drepturilor pasagerilor la un mijloc de transport sigur și securizat, insuficiența de instrumente eficiente pentru prevenirea, detectarea și constatarea actelor de intervenție ilicită în aviația civilă și a metodelor de reprimare a unor acte de intervenție ilicită, lipsa unor măsuri și proceduri reglementate legal de investigare a cazurilor și a actelor de intervenție ilicită săvîrșită în legătură cu activitățile aeronautice ș.a.m.d.

Această situație impune adoptarea unor măsuri urgente și adecvate de ameliorare și dezvoltare a cadrului normativ ce ține de domeniul securității aeronautice. Soluționarea acestor probleme este posibilă prin modificarea conceptuală a Legii cu privire la securitatea aeronautică, în sensul eliminării vidului de reglementare și armonizare a acesteia cu reglementările comunitare.

Totodată se va impune și elaborarea unor acte normative subordonate legii, ce va asigura aplicarea prevederilor legale. Tot în contextul... realizarea reformelor inițiate în ramura aviației civile, precum și în scopul onorării obligațiilor Republicii Moldova asumate în baza Acordului privind spațiul aerian comun și a Planului de acțiuni de implementare a Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană, Republica Moldova și-a stabilit ca priorități modificarea și completarea cadrului regulatoriu național din ramura aviației civile în conformitate cu normele internaționale, ceea ce se materializează prin noua Lege privind securitatea aeronautică.

Elaborarea proiectului de Lege privind securitatea aeronautică în redacție nouă are la bază următoarele motive: asigurarea ajustării legislației interne la modificările standardelor din Anexa nr. 17 privind securitatea aeronautică la Convenția privind aviația civilă internațională, aprobate ulterior intrării în vigoare a Legii nr. 92 din 5 aprilie 2007.

În partea ce ține de domeniul securității aeronautice, asigurarea realizării prevederilor următoarelor convenții internaționale la care Republica Moldova a aderat prin Hotărârea Parlamentului nr. 766 din 6 martie 1996; Convenția referitoare la infracțiuni și la anumite acte săvârșite la bordul aeronavelor, semnată la Tokio la 14 septembrie 1963; Convenția pentru reprimarea capturării ilicite a aeronavelor, semnată la Haga la 16 decembrie 1970, precum și Convenția pentru reprimarea actelor ilicite îndreptate pentru securitatea aviației civile, semnată la Montreal la 23 decembrie 1971.

De asemenea, Republica Moldova va executa și obligația asumată de implementare a reglementărilor europene în domeniul securității aviației civile prevăzută de Secțiunea D al Anexei III din Acordul privind spațiul aerian comun dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană, precum și statele sale membre, semnat la Bruxelles la 26 iunie 2012.

Reieșind din considerentul că Securitatea aeronautică este prioritară în aviația civilă, prin reglementarea normativă dată, se intenționează de a îmbunătăți, în mod continuu, procesele, strategiile și managementul pentru a conforma legislația existentă standardelor internaționale în domeniu, precum și a asigura condiții de activitate aeronautică la un nivel înalt de securitate.

De asemenea, este oportun de accentuat că elaborarea propunerilor de actualizare a Legii cu privire la securitatea aeronautică nu constau numai în transpunerea regulamentelor menționate mai sus, dar și, în primul rând, în asigurarea condițiilor favorabile pentru desfășurarea activităților în domeniul aviației civile în beneficiul consumatorilor finali, adică a pasagerilor, concomitent aceasta beneficiind și agenții aeronautici, și economia națională în ansamblu. (*Rumoare în sală.*)

Totodată, se va asigura separarea din punct de vedere funcțional și, ulterior, juridic a autorităților publice cu competențe în domeniul securității aeronautice, obligarea operatorilor aeroportuari, operatorilor aeriени de a asigura protecția sănătății pasagerilor și integrității bunurilor.

Implementarea acestui sistem procedural asigură prevenirea, aplicarea măsurilor proprii de securitate conform cerințelor impuse de standardele internaționale comunitare în cazul comiterii oricăror acte ilicite îndreptate împotriva securității pasagerilor, persoanelor, bunurilor și obiectivelor cuprinse în zona de responsabilitate a administrației aeroportului și a transportatorilor aeriени.

După cum se poate concluziona, majoritatea beneficiilor expuse vor fi resimțite atît pe perioadă medie, cît și pe perioadă mai lungă... și este dificil de cuantificat beneficiile la ziua de astăzi.

Impactul pozitiv însă nu poate fi negat, mai ales în contextul experienței statelor Uniunii Europene și bunele practici ale comunității aviației civile internaționale per ansamblu.

Aspectele noi din proiectul prezentat al prezentei legi constau în următoarele:

- delimitarea clară a atribuțiilor și responsabilităților în domeniul asigurării securității aeronautice atît între instituțiile de stat, cît și între agenții aeronautici;

- crearea bazei legale pentru dezvoltarea și aprobarea ulterioară a actelor naționale de punere în aplicare ale reglementărilor europene, dar și a standardelor prevăzute de Anexa nr. 17 a Convenției ICAO.

Și anume, urmează a fi constituit Programul național de securitate aeronautică, Programul național de control al calității în domeniul securității aeronautice, Programul național de instruire și certificare în domeniul securității aeronautice, Prevederea expresă și detaliată a modului de efectuare a monitorizării conformității cu standardele aplicabile în securitatea aeronautică.

Se instituie, de asemenea, o entitate nouă menită să reglementeze și să supravegheze securitatea aeronautică, precum este Comitetul național de securitate aeronautică din componența căruia urmează să facă parte: viceprim-ministrul, secretarul Consiliului Suprem de Securitate, directorul adjunct al Serviciului de Informații și Securitate, secretarii de stat ai Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Economiei și Infrastructurii, Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, Ministerului Apărării, Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, directorul adjunct al Serviciului de Protecție și Pază de Stat, precum și directorul adjunct al Autorității administrative de implementare și realizare a politicilor în domeniul aviației civile.

Reieșind din argumentele invocate și necesitatea implementării acestui proiect de lege, solicit suportul plenului în aprobarea acestui proiect de lege.

Mersi.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

Și întrebări în adresa autorului.

Și prima intervenție – din partea domnului Cernat.

Vă rugăm frumos.

Domnul Vladimir Cernat:

Mersi, domnule Președinte.

Domnule Bucataru,

Dacă ne uităm la articolul 21 „Supravegherea, patrularea și alte controale fizice”, articolul 21...

Domnul Serghei Bucataru:

Da, eu știu, spuneți.

Domnul Vladimir Cernat:

Da. „Aeroporturile și, dacă este cazul, zonele învecinate deschise publicului fac obiectul supravegherii, patrulării și a altor controale fizice în scopul de a identifica orice comportament suspect al persoanelor...”

Întrebarea ar fi următoarea: care sînt catalizatoarele pentru a efectua acest control fizic? Și în cadrul cărei legi se vor efectua? Deoarece avem stipulat controlul fizic și în Codul penal, și în Codul contravențional.

Care ar fi temeiul pentru a efectua aceste controale fizice? Deoarece, cum înțeleg din textul articolului, este vorba: dacă careva persoane se află în vecinătatea aeroportului pot fi supuse acestor controale la... care cazuri?

Domnul Serghei Bucataru:

În cazurile în care există dubii sau presupuneri rezonabile că aceștia ar putea prezenta pericol pentru siguranța sau securitatea aeronautică. Legea stabilește expres competența entității care poate să facă acest fapt.

Domnul Vladimir Cernat:

Este vorba numai de Poliția de Frontieră, în cazul dat.

Domnul Serghei Bucataru:

Poliția de Frontieră sau, după caz, putem vorbi și despre Inspectoratul General de Poliție, dacă este într-o zonă aferentă aeroportului.

Domnul Vladimir Cernat:

Corect. Ați menționat foarte bine, dar chestia asta nu este stipulată expres în...

Domnul Serghei Bucataru:

Competența...

Domnule deputat,

Domnul Vladimir Cernat:

Da, da.

Domnul Serghei Bucataru:

... necesită de a delimita un pic prevederile legii care reglementează securitatea aeronautică și competența de efectuare a unei percheziții sau controlul fizic al persoanei care poliția, la ziua de astăzi, deja îl are prin legea care îi reglementează activitatea, Legea cu privire la poliție și care indică în ce cazuri și cum poate fi făcut acest control fizic al persoanei sau, eventual, al unei unități de transport.

Domnul Vladimir Cernat:

Ca precizare. Totuși, am vrut să înțeleg care va fi procedura: cine identifică, cine stabilește posibila intervenție cu...

Domnul Serghei Bucataru:

Legea cu privire la securitatea aeronautică alineatul (5), alineatul (7) prevede expres entitățile și organele care sînt menite să asigure această securitate aeronautică. Totodată, legea prevede nu doar entitățile, cît și împuternicirile acestor entități.

Aș vrea să menționez că, în cadrul comisiilor unde am prezentat acest proiect de lege, a fost stabilit sau am agreat chiar formularea unor amendamente pentru a doua lectură pentru a concretiza împuternicirile, spre exemplu, ale Poliției de Frontieră sau ale Serviciului de Carabinieri în vedere acțiunilor care urmează a fi îndeplinite pentru implementarea acestei legi.

Domnul Vladimir Cernat:

Ok. Da. Pentru lectura a doua, totuși, bănuielile rezonabile trebuie să fie introduse, nu suspjecțiuni.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim frumos.

Domnule Deliu,

Vă rugăm frumos.

Domnul Tudor Deliu:

Da. Mulțumesc.

Am două întrebări pentru concretizare. Deci la articolul 3 „Definiții”, la definiția de „entitate – o persoană, organizație sau întreprindere, alta decît un operator”. Ca mai apoi, tot în acest articol, să apară două noțiuni de operator: „operator aerian” și „operator aeroportuar”. La care vă referiți aici, la entitate, la care operator?

Domnul Serghei Bucataru:

O clipă. Vreau să citesc, ca să înțeleg întrebarea.

Domnul Tudor Deliu:

Deci încă o dată. La noțiunea de „entitate” dumneavoastră spuneți că este „o persoană, organizație sau întreprindere, alta decât un operator”. Iar, mai apoi, apar două noțiuni de operator. La care operator aici vă oferiți?

Domnul Serghei Bucataru:

Alta decât cele menționate în lege. În linii mari, pe teritoriul aeroportului funcționează două categorii de agenți economici: sînt operatorii aeriени și operatorii aeroportuari.

Domnul Tudor Deliu:

Da.

Domnul Serghei Bucataru:

În dependență de caz, noi putem întîlni și alte entități decât cele menționate în aceste două categorii mari, oricare alt agent economic care activează.

Domnul Tudor Deliu:

Deci să înțeleg că operatori de ambele categorii aici se are în vedere?

Domnul Serghei Bucataru:

Altele decât.

Domnul Tudor Deliu:

Iarăși nu mă înțelegeți. Deci, „entitate – o persoană, organizație sau întreprindere, alta decât un operator.” Care operator, eu întreb? Deoarece sînt două noțiuni de operator, ceea ce ați spus-o și dumneavoastră, este operatorul aerian și operatorul aeroportuar.

Deci aici la „entitate” la care operator vă... la ambii sau la o categorie doar?

Domnul Serghei Bucataru:

Domnule deputat,

„Entitate – o persoană, organizație sau întreprindere, alta decât un operator.” Alta decât.

Domnul Tudor Deliu:

Și la operator aveți două definiții, două categorii de operatori. La care categorie aici se referă acest operator?

Domnul Andrian Candu:

Ambele.

Domnul Tudor Deliu:

La ambele?

Domnul Andrian Candu:

Logic, la ambele.

Domnul Tudor Deliu:

Asta am vrut să clarific.

Domnul Andrian Candu:

Altele decît operator, dar operatori îs doi.

Domnul Tudor Deliu:

Decît operatorii, atunci la plural de pus.

Domnul Andrian Candu:

Altele decît operatorii.

Domnul Tudor Deliu:

Nu. Pentru claritate, fiindcă sînt două noțiuni de operator și atunci pot provoca unele dubii.

Și la articolul 4 „Derogări de la standardele de bază”. Dumneavoastră veniți cu o listă de categorii care sînt derogări de la standardele de bază și urmează: a) aeronave cu o masă maximă de cutare...; b) elicoptere și pe urmă se încep nu știu ce zboruri. Nu e oare că tot acestea sînt aeronave ale forțelor de ordine sau nu știu ce, de ce acolo sînt la substantive la aeronave, elicoptere, ca, mai apoi, să vă referiți doar la zboruri?

Domnul Serghei Bucataru:

Pentru că pe teritoriul aeroportului operează mai multe categorii de aeronave. În Legea cu privire la securitatea aeronautică se referă la securitatea aviației civile, în special, comerciale.

Noi avem zboruri, iarăși, dacă le catalogăm în două categorii mari, avem zboruri comerciale și necomerciale. Necomerciale ar fi, cum este indicat și în articolul 4, literele f), g), h) – „zboruri în scopul cercetării și al dezvoltării”, „lucrări aeriene” și „acordarea de ajutor umanitar” ș.a.m.d. Respectiv, și față de aceste zboruri sînt prevăzute și anumite excepții de la prevederile legale, în ceea ce ține de controlul securității aeronautice.

Domnul Tudor Deliu:

Eu am înțeles și sînt de acord că trebuie să fie niște derogări sau excepții, dar de ce aeronave, elicoptere, iar, mai apoi, ne referim la zboruri? Eu întreb, poate e nevoie...

Domnul Serghei Bucataru:

Pentru că aeronavele... noi avem aviația comercială, avem aviația ușoară și avem aviația ultraușoară care nu prestează servicii comerciale.

Domnul Tudor Deliu:

Bine. Eu văd că nu prea ne înțelegem. Zboruri ale forțelor de ordine se efectuează cu aeronavele forțelor de ordine? Întrebarea.

Domnul Serghei Bucataru:

Depinde.

Domnul Tudor Deliu:

Depinde. Bun.

Domnul Serghei Bucataru:

Poate să fie și cu aeronave contractate.

Domnul Tudor Deliu:

Mulțumesc, mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Nu mai sînt întrebări în adresa autorului.

Vă mulțumim mult, domnule Bucataru.

Cu siguranță, probabil, mai urmează să se lucreze și în lectura a doua, inclusiv la unele chestiuni de redacție „operator”, „operatorii” și restul.

Îl invităm la tribuna principală pe domnul Carpov, vicepreședintele Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică, să ne prezinte raportul comisiei la acest subiect.

Domnul Eugen Carpov:

Stimate domnule Președinte,

Stimați colegi,

Vă prezint raportul asupra proiectului de Lege privind securitatea aeronautică cu nr. 216 din 25 iunie 2018, pentru lectura întâi.

În temeiul atribuțiilor funcționale, stabilite de Regulamentul Parlamentului, Comisia securitate națională, apărare și ordine publică, sesizată în fond, a examinat proiectul de Lege privind securitatea aeronautică, înaintat spre examinare Parlamentului de către Guvern.

Potrivit notei de argumentare, prin adoptarea legii în cauză, vor fi stabilite cerințe și standarde noi ce vizează protecția aviației civile împotriva actelor de intervenție ilicită. Normele prezentei legi se vor aplica aeroporturilor sau părților de aeroporturi situate pe teritoriul Republicii Moldova care nu sînt folosite exclusiv în scopuri militare, operatorilor aerieni, inclusiv transportatorilor aerieni, care furnizează servicii în aeroporturi, inclusiv transportatorilor aerieni ai Republicii Moldova, oriunde s-ar afla, precum și tuturor entităților care aplică standardele de

securitate aeronautică, ce funcționează în spațiile situate în interiorul sau în exteriorul zonelor aparținând aeroporturilor și furnizează bunuri sau servicii aeroporturilor sau operatorilor aerieni.

Se propune ca prezenta lege să intre în vigoare la expirarea a șase luni de la data publicării acesteia. Astfel, la data intrării în vigoare a prezentei legi, Legea nr. 92/2007 privind securitatea aeronautică își va pierde puterea juridică.

Proiectul în cauză a fost avizat pozitiv, cu unele obiecții și propuneri, de majoritatea comisiilor parlamentare permanente, precum și de către Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului.

Totodată, în cadrul ședinței comisiei, majoritatea membrilor s-au pronunțat asupra necesității introducerii unor modificări și completări de concept, și anume:

- în scopul definitivării clare a responsabilităților Poliției de Frontieră în partea ce ține de efectuarea controlului de securitate al pasagerilor, bagajelor, încărcăturilor și a personalului aeronautic, de a modifica articolul 7 alineatul (2) al proiectului. Corespunzător urmează a fi modificate și articolele 19, 20, 24 – 31 din acest proiect;

- de a modifica componența Comitetului Național de Securitate Aeronautică și aducerea acestuia în concordanță cu prevederile standardului 3.1.5 din Anexa nr.15 a Organizației Aviației Civile Internaționale prin includerea în componența acestuia și a reprezentanților agenților aeronautici (cum ar fi: operatori de aerodrom, operatori aerieni și alte entități ce asigură implementarea Legii privind securitatea aeronautică);

- de a completa proiectul legii cu prevederi privind entitatea responsabilă de asigurarea securității cibernetice în domeniul aviației civile și modul de stabilire a cerințelor aplicabile securității cibernetice în Republica Moldova;

- de a stabili autoritatea administrativă de implementare și realizare a politicilor în domeniul aviației civile drept autoritate de stat ce va efectua controlul modului de utilizare a mijloacelor financiare acumulate din perceperea tarifelor pentru asigurarea securității aeronautice. În acest sens, urmează a fi completat articolul 6 și articolul 65 din proiectul legii.

Toate aspectele punctate mai sus vor fi abordate în procesul de definitivare a proiectului pentru lectura a doua.

Urmare a celor menționate, comisia propune plenului Parlamentului adoptarea proiectului de Lege privind securitatea aeronautică în lectura întâi.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Nu sînt întrebări în adresa comisiei.

Aici încheiem dezbaterile la proiectul nr. 216 din 25 iunie 2018. Și vom reveni la procedura de vot la ora 12.00, precum am convenit.

Dragi colegi,

O chestiune mai tehnică, deoarece avem mai puțin timp liber pînă la anunțarea pauzei, de aceea vă propun subiectul nr. 10 din ordinea de zi și anume **proiectul nr. 287 din 25 iulie 2018**.

S-a desfășurat ședința Biroului permanent, la care, în această săptămînă, s-a luat decizia privind inițierea unui **proiect de hotărîre, care a fost înregistrat cu acest nr. 287 din 25 iulie 2018**, prin care se propun conducerea a două comisii și anume domnul Carpov Eugen, din partea Grupului Parlamentar Popular European, să devină președinte al Comisiei pentru securitate și ordine publică, iar doamna Bacalu Elena, din Frațiunea parlamentară a Partidului Democrat din Moldova, să devină președinte al comisiei respective, Comisia pentru administrația publică.

Luînd în considerare că aceste persoane au exercitat interimatul pe o perioadă mai lungă de timp, luînd în considerare că discuțiile de la Biroul permanent al Parlamentului, grupurile parlamentare și fracțiunile parlamentare din opoziție au refuzat să facă o delegare a respectivelor persoane în conducerea acestor comisii, Biroul permanent al Parlamentului propune plenului Parlamentului aceste schimbări.

Domnule Carpov,

Vreți să menționați ceva?

Întrebări nu sînt.

Înainte de a încheia dezbaterile pe marginea acestui proiect de lege, ca persoană vizată direct, vă rugăm frumos.

Puteți, bineînțeles, să spuneți că nu vreți.

Da, poftim.

Domnul Eugen Carpov:

Domnule Președinte,

Stimați colegi,

În contextul subiectului pe care acum l-ați anunțat, aș vrea să fac un anunț, să citesc din extrasul, din procesul-verbal nr. 04 din 26 iulie 2018 al ședinței Grupului Parlamentar Popular European.

Au fost prezenți toți membrii grupului, cu excepția doamnei Aliona Goța, subiectul din ordinea de zi care s-a discutat a fost cu privire la cererea de demisie a domnului Eugen Carpov din funcția de președinte al Grupului

Parlamentar Popular European și alegerea noii conducere a Grupului Popular European.

Astfel, s-a hotărât:

S-a lat act de cererea de demisie a domnului Eugen Carpov din funcția de președinte al Grupului Parlamentar Popular European și s-a decis desemnarea domnului Simion Grișciuc, în prezent vicepreședintele Grupului, în calitate de președinte al Grupului Parlamentar Popular European.

Această propunere a fost susținută în unanimitate de cei prezenți și, respectiv, extrasul va fi prezentat Secretariatului Parlamentului pentru a lua deciziile care se impun ulterior pentru modificările în componența Biroului permanent al Parlamentului și alte decizii de ordin procedural.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult pentru anunț.

Este important, într-adevăr, deoarece președintele grupului sau președintele fracțiunii face parte din Biroul permanent ca și membru din oficiu.

Iată de ce vă mulțumim pentru acest anunț.

Voi supune votului la ora votului acest proiect nr. 287 din 25 iulie 2018. Pînă atunci încheiem dezbaterile la acesta.

Dragi colegi,

Ne apropiem de ora 11.00, așa cum am și menționat anunțăm pauză 30 de minute, pentru ca Comisia economie, buget și finanțe și Comisia juridică, numiri și imunități să-și desfășoare ședințele pentru a examina subiectele care sînt urgente.

Vă mulțumim foarte mult.

Ne revedem în Sala plenului. Cu rugămintea toți să revină în Sală plenului pentru ora 11.30.

PAUZĂ

*

* * *

DUPĂ PAUZĂ

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos să vă luați locul, ca să reluăm ședința plenului.

Rog foarte mult Secretariatul Parlamentului să anunțe colegii să revină în sala plenului.

Vă rugăm toți colegii să revină în sala plenului.

Pentru a putea începe avem nevoie de cvorum. Vom avea nevoie de numărât prezența pe sectoare, dar pentru asta avem nevoie de deputați ca să-i numărăm.

Secretariatul,

Anunțați colegii că încă vacanța parlamentară n-a început și să revină în sala plenului.

Domnule președinte Lupu,

Pot să mă adresez dumneavoastră cu rugămintea să rugați colegii să nu mai plece din sala plenului pînă la sfîrșit, că nu a mai rămas atît de mult de lucru.

Unii deja se cred în vacanță, au mers să-și cumpere, eventual, costume de baie. Putem să și amînăm vacanța, putem să începem să lucrăm de luni în ședință, în sesiunea extraordinară, dacă trebuie, ca să simtă cineva ce înseamnă a fi în serviciul poporului 24 de ore.

Dragi colegi,

Vă rog frumos, liniște în sala plenului.

Și rugăm numărătorii de pe sectoare să ne dea prezența în sală.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 4 persoane.

Sectorul nr. 2 – 33.

– 16.

Domnul Andrian Candu:

Sînt 53 de deputați în sală. Avem cvorum. Putem începe.

Rog frumos președinții de comisii care au avut acum ședințele, faceți anunțurile respective.

Vă rog frumos, domnule Creangă, poftiți.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Comisia a examinat proiectele de legi nr. 288, nr. 185 și nr. 193, respectiv, a aprobat rapoartele. Solicităm includerea în ordinea de zi a acestor 3 proiecte.

Totodată, domnule Președinte, comisia solicită amînarea proiectului de Lege nr. 173, nr. 2 din ordinea de zi, pentru sesiunea din toamnă.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Să începem cu excluderea subiectului nr. 2 de pe ordinea de zi, proiectul de Hotărâre pentru aprobarea Raportului privind executarea bugetului de stat pe anul 2017, proiectul nr. 173 din 30 mai 2018.

Cine este pentru a exclude acest subiect de astăzi de pe ordinea de zi și, bineînțeles, revenirea la el la începutul ședinței, la începutul sesiunii din toamnă.

Cine este pentru, rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Vă mulțumim foarte mult.

Plenul Parlamentului a decis excluderea acestui subiect de pe ordinea de zi.

Vă mulțumim foarte mult tuturor celor care au fost invitați astăzi în sala plenului și au fost aici alături de noi.

Revenim la acest subiect în toamnă.

Vă mulțumim foarte mult.

Potrivit propunerii venite din partea Comisiei economie, buget și finanțe, propunem introducerea pe ordinea de zi de astăzi prin vot a următoarelor subiecte, pentru lectură finală înțelegem că este vorba despre proiectul nr. 193 din 8 iunie 2018.

Cine este pentru, rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut aprobarea proiectului de lege... nu aprobarea proiectului de lege, dar introducerea pe ordinea de zi de astăzi a proiectului nr. 193 din 8 iunie 2018.

La fel, proiectul nr. 185 din 6 iunie 2018.

Cine este pentru, rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Vă mulțumim foarte mult.

Votul plenului, și acest subiect a fost introdus pe ordinea de zi.

La fel și proiectul nr. 288. Ați putea să ne dați data, nr. 288, domnule Creangă?

Domnul Ștefan Creangă:

Din 25.07.2018, privind importul unor mijloace de transport.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Acest proiect, cine este pentru a fi introdus pe ordinea de zi de astăzi, rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Vă mulțumesc foarte mult.

Cei prezenți în sală au susținut introducerea acestui subiect pe ordinea de zi.

Rugăm frumos Secretariatul să pregătească atît dosarele, cît și suplimentul la ordinea de zi, nu însă înainte de a auzi și care sînt propunerile din partea Comisiei juridice, numiri și imunități.

Vă rugăm frumos, doamnă Apolschii.

Doamna Raisa Apolschii:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Solicit respectuos de a fi inclus în ordinea de zi proiectul nr. 170 care vizează modificarea și completarea unor acte legislative, din 28 mai 2018.

Domnul Andrian Candu:

Dragi colegi,

Se introduce pe ordinea de zi, prin vot, evident, proiectul nr. 170 din 28 mai 2018, ce se referă la acele sancțiuni legate de încălcările privind folosirea tichetelor de masă.

Cine este pentru a introduce acest subiect pe ordinea de zi pentru lectura a doua, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut introducerea pe ordinea de zi a acestui subiect.

Și următorul subiect, doamnă Apolschii, vă rugăm.

Doamna Raisa Apolschii:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Și solicit respectuos, din numele comisiei, a include în ordinea de zi proiectul de Hotărîre privind stabilirea datei alegerii Parlamentului nr. 293 din 28 iulie 2018.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Se pune la vot introducerea pe ordinea de zi de astăzi a proiectului de Hotărîre cu numărul de înregistrare nr. 293 din 27 iulie 2018 ce ține de stabilirea datei alegerilor pentru Parlamentul Republicii Moldova.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut introducerea pe ordinea de zi și a acestui subiect.

Dragi colegi,

Luînd în considerare că sîntem la 11.47, bineînțeles, n-o să reușim să votăm la ora 12.00, așa cum a fost menționat, luînd în considerare

subiectele care le mai avem pe ordinea de zi, vă propun ca ora votului să fie ora 13.00.

Sînt sigur că pînă atunci vom reuși să le examinăm pe toate care au mai rămas și inclusiv cele care au fost introduse.

Și următorul subiect pe care vi-l propun pentru examinare și dezbatere este **proiectul de Lege nr. 276 din 20 iulie 2018, proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 190 cu privire la veterani**, subiectul nr. 7 de pe ordinea de zi.

Și îl rugăm pe domnul Iliev, secretar de stat al Ministerului Apărării, să ne prezinte acest proiect de lege.

Și, bineînțeles, ulterior, președintele Comisiei protecție socială, sănătate și familie, doamna Buliga, o să ne prezentați raportul comisiei. *(Voce nedeslușită din sală.)*

Domnul Vladimir Iliev – *secretar de stat al Ministerului Apărării în domeniul politicilor de dezvoltare a resurselor umane, învățământ militar și planificare a resurselor:*

Stimate domnule Președinte al Parlamentului,

Stimați deputați,

Onorată asistență,

Guvernul Republicii Moldova, prin Hotărîrea sa nr. 666 din 11 iulie curent, propune Parlamentului Republicii Moldova spre examinare proiectul Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 190 din 8 mai 2003 cu privire la veterani. *(Gălăgie în sală.)*

Proiectul în cauză a fost elaborat de către Ministerul Apărării în temeiul prevederilor articolului II alineatul (3) litera a) al Legii nr. 114 din 21 septembrie 2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 1123 din 1992 cu privire la distincțiile de stat ale Republicii Moldova.

Astfel, luînd în considerare că, prin amendamentele din anul 2017, în sistemul distincțiilor de stat au fost incluse asemenea distincții ca „crucile”, și anume „Crucea misiunilor internaționale”.

Scopul în sine a proiectului de lege constă în asigurarea unor măsuri suplimentare de protecție socială pentru cetățenii Republicii Moldova care au participat la misiuni și operații internaționale, prin includerea în categoriile de beneficiari de alocație nominală pentru merite deosebite față de stat acelor cetățeni care au fost decorați cu aceste „cruci” – distincții de stat.

Totodată, implementarea noilor reglementări ce acordă persoanelor decorate cu „cruci” distincție de stat, dreptul de a beneficia de alocație nominală pentru merite deosebite față de stat presupune potențiale cheltuieli financiare suplimentare.

Reieșind din cele menționate, rog susținerea acestui proiect de lege.
Vă mulțumesc pentru atenție.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult, domnule Iliev.

Nu sînt întrebări în adresa dumneavoastră.

Cer scuze, sînt.

Numai puțin, răbdare.

Domnule Creangă,

Vă rugăm frumos, intervențiile dumneavoastră. *(Rumoare în sală.)*

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimate domnule secretar,

Spuneți-ne, vă rog, referitor la cheltuielile bugetare care sînt planificate pentru implementare... cîte la momentul actual sînt planificate?

Domnul Vladimir Iliev:

Vă mulțumesc, domnule deputat, pentru această întrebare.

Estimativ, Ministerul Apărării a estimat la circa 120 mii lei anual.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Dacă nu sînt alte întrebări?

Vă mulțumim foarte mult, domnule Iliev.

Și în continuare, vrem să auzim și care este viziunea comisiei de specialitate – Comisia protecție socială, sănătate și familie.

Și vă rugăm frumos, doamnă președinte, prezentați-ne raportul.

Doamna Valentina Buliga:

Stimate domnule Președinte,

Stimați colegi deputați,

Comisia protecție socială, sănătate și familie a examinat proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 190 cu privire la veterani, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvernul Republicii Moldova, și comunică următoarele.

Prin proiectul de lege, se propune amendarea Legii nr. 190 la capitolul privind cuantumul alocațiilor de stat pentru merite deosebite față de stat, prin includerea în categoriile de beneficiari de alocație nominală

pentru merite deosebite a persoanelor decorate cu „cruci” – distincție de stat.

La fel, se propune ajustarea unor denumiri de legi ca urmare a abrogării anumitor acte legislative inserate în articolul 21 alineatul (2) a legii amendate.

Implementarea prevederilor proiectului prezentat spre examinare va necesita cheltuieli financiare de circa 120 de mii de lei anual.

Pentru a asigura planificarea bugetară a mijloacelor financiare necesare pentru implementarea proiectului de lege, se propune ca amendamentele respective să fie puse în aplicare începând cu 1 ianuarie 2019.

Centrul Național Anticorupție, în avizul prezentat, constată că proiectul de lege corespunde tehnicii legislative și normative și nu conține factori de risc și de corupție.

De asemenea, se menționează că proiectul va contribui la asigurarea protecției sociale a cetățenilor Republicii Moldova care au participat la diferite misiuni și operațiuni internaționale.

Comisia, cu majoritatea voturilor, propune proiectul de lege adoptat în prima și a doua lectură.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Domnule Creangă,

Vă rugăm frumos, dacă aveți întrebări.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimată doamnă președinte,

De concretizare. Care va fi, totuși, suma alocației pentru distincția respectivă?

Doamna Valentina Buliga:

În dependență de, pentru că conform articolului 21, noi avem persoane care beneficiază de 50 de lei, avem persoane care beneficiază de 100 de lei. De aceea și conform estimărilor preventive, 120 de mii de lei anual.

Domnul Ștefan Creangă:

Să înțelegem că 120 de mii de lei se îndreaptă către persoanele...

Doamna Valentina Buliga:

Ministerul Apărării.

Domnul Ștefan Creangă:

... către Ministerul Apărării și pentru persoanele care vor fi decorate cu această distincție, da?

Doamna Valentina Buliga:

Da, absolut.

Domnul Ștefan Creangă:

Da.

Mulțumesc.

Doamna Valentina Buliga:

Suplimentar la cele care sînt enunțate în articolul 21 din lege, pentru că acolo sînt persoane care au întrunit... care sînt deținătoare de titluri onorifice, anumite medalii, de aceea și se introduce noțiunea de „cruci” și vor beneficia aceste persoane suplimentar de această valoare.

Domnul Ștefan Creangă:

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Nu mai sînt întrebări în adresa comisiei.

Aici încheiem dezbaterile la proiectul nr. 276 din 20 iulie 2018.

Și vom reveni la procedura de vot, așa cum am menționat, la ora 13.00. (*Rumoare în sală.*)

Următorul subiect pe ordinea de zi, **proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Codului educației, proiectul nr. 37 din 15 februarie 2018.**

Și îl rugăm pe domnul Ghilețchi, în numele grupului de colegi care au subsemnat acest proiect de lege, să ne prezinte proiectul de lege.

Și, ulterior, domnul Hotineanu, președintele Comisiei cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media, să ne prezinte raportul comisiei.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Domnule Președinte,

Stimați colegi,

Dragi absolvenți ai liceelor din Republica Moldova,

Prezint atenției Parlamentului un proiect de lege care vizează modificarea Codului educației.

Obiectul acestui proiect de lege este examenul de bacalaureat.

Conform Codului educației, articolul 31 alineatul (8), citez: „Învățământul liceal se încheie cu examenul de bacalaureat care se organizează în modul stabilite de Ministerul Educației”.

Alineatul (9) spune: „În caz de nepromovare, examenul de bacalaureat poate fi susținut de cel mult două ori în decursul următorilor 3 ani”.

Potrivit datelor statistice de care dispunem, în anul 2017, din totalul de 18 758 de candidați, au promovat examenul de bacalaureat 11 320 de elevi, ceea ce constituie 60,34 la sută.

Anul acesta, din numărul total de 18 150, au susținut examenul 11 369, ceea ce constituie 62,64 la sută. (*Rumoare în sală.*)

În această sesiune sau în sesiunea din acest an s-au înscris 3020 de elevi care nu au susținut examenul în anii precedenți.

Rata de promovare pentru acești 3020 de elevi este de 19 la sută.

Doresc să remarc, în acest context, faptul că astăzi prevederea care nu le permite elevilor să dea examenul repetat mai degrabă decît un an de zile este una inoportună.

Sistemul liceal nu ar trebui să-i pedepsească pe elevi, ci dimpotrivă, ar trebui să le ofere condiții rezonabile pentru a absolvi liceele, a obține diploma de liceu și, ulterior, să-și continue studiile.

Considerăm nejustificat, repet, această perioadă de un an de zile. Pe perioada de un an de zile, cunoștințele, cu siguranță, nu se întăresc, dimpotrivă, ele se diminuează, ceea ce micșorează șansele acestor absolvenți să dea, în mod repetat, acest examen.

S-ar putea ca unul din motivele de restricționare a examenului de bacalaureat să fie costurile, de aceea noi am propus ca sesiunea suplimentară, pe lângă cele două gratuite care se oferă pe parcursul anului, să fie contracost.

Ministerul Educației a examinat acest proiect de lege. Este deja un aviz din partea Ministerului Educației. Este un aviz prin care parțial se susține acest proiect de lege. Ministerul a venit cu o anumită precizare sau, mai bine-zis, cu o propunere de compromis, pe care, dacă îmi dați voie, o voi cita. Formula propusă de minister sună în felul următor: „În decursul unui an vor fi organizate 3 sesiuni ale examenului național de bacalaureat. Pentru participarea la a treia sesiune anuală de bacalaureat, candidații achită o taxă de examen în mărimea stabilită de către Guvern”.

Noi am propus ca această taxă să fie stabilită de minister, dar așa cum a atenționat și CNA, cît și Ministerul Educației este o atribuție improprie ministerului, taxele pot fi stabilite de către Guvern – lucru care se acceptă de autori.

Noi am propus să fie 4 sesiuni pe an, adică două suplimentare, ministerul propune să fie 3. Considerăm și aceasta un compromis rezonabil. Cel puțin, oferim o sesiune în plus, pe lângă cele două care există. Ministerul este acel care va stabili perioada când va fi organizată a treia sesiune. Personal, consider ca ea ar trebui să fie organizată după vacanța de vară, așa cum spuneam, să nu fie o perioadă îndelungată între prima încercare de a da bacalaureatul și cea de a doua, astfel, mărinț șansele celor care poate din anumite motive, chiar și obiective, nu au reușit să dea examenul la prima încercare.

Acestea fiind spuse, stimați colegi, propun ca acest proiect de lege să fie votat în primă lectură, iar în a doua lectură să fie votat în condițiile avizului Guvernului.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult, domnule Ghilețchi.

Și în continuare, întrebări în adresa autorului.

Și, domnule Carp,

Aveți intervenția dumneavoastră.

Poftiți.

Domnul Lilian Carp:

Domnule Ghilețchi,

Noi, în principiu, am discutat în cadrul comisiei și există câteva întrebări prin care această lege poate fi declarată neconstituțională.

În primul rând, eu vă spuneam că articolul 35, alineatul (4) din Constituție spune foarte clar că „învățământul în Republica Moldova este gratuit”.

În prezent, acum, elevii au două sesiuni, ambele sînt gratuite, în decurs de 3 ani de zile de primesc 6, dar după fiecare sesiune au dreptul la contestare, reverificare ș.a.m.d., de fapt, se primesc mai multe. Abia după 3 ani de zile, dacă nu reușesc să susțină sesiunea de bacalaureat, ei sînt supuși unei taxe. Atunci deja se încheie un contract în linii generale cu Centrul de bacalaureat în care copiii deja achită taxe suplimentare.

În situația pe care dumneavoastră o propuneți este că această taxă începe chiar din primul an când el are două șanse care nu reușește, vine a treia – ați propus patru, acum e a treia, după propunerile Guvernului, vine a treia – care vine contra plată. Aceasta contravine cu articolul 35 din Constituție și vă spun de ce. Copilul, în decurs de 3 ani de zile, este considerat că este delegat în susținerea examenului de bacalaureat de către o instituție de învățământ. Și dacă este o instituție de învățământ de stat, ea,

în regulament și conform legislației, nu poate să presteze servicii contra plată.

Și acum întrebarea este: cum ei, propriu-zis, noi găsim acel mecanism în care copiii să achite într-a treia sesiune, pentru a putea susține suplimentar la această sesiune de bacalaureat, pentru a nu fi neconstituțional acest punct?

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Eu am înțeles întrebarea, domnule Carp. Personal, nu cred că această lege, că această prevedere este una neconstituțională. Dumneavoastră personal ați oferit deja un răspuns. Chiar dacă spuneți că e vorba de trei ani de zile, perioadă în care el este încadrat într-o anumită instituție publică de învățământ, nu cred că acesta este argumentul.

Altfel spus, dacă după a șasea încercare, el poate achita contra taxă, de ce o sesiune suplimentară, pe lângă cele două gratuite ar fi una neconstituțională. Eu consider că atunci când statul oferă un drept, o șansă absolventului, el nu este obligat să se folosească de această șansă. Noi i-o oferim, i-o oferim una în plus, pentru a nu aștepta un an de zile. Dacă vrea să o dea gratuit poate să aștepte un an de zile, să se folosească de șansa gratuită. Dacă el vrea mai degrabă să dea acest examen în mod repetat, va trebui să achite o taxă stabilită de Guvern și repet, nu cred ca acest lucru este neconstituțional.

Domnul Andrian Candu:

Da, vă rugăm frumos, precizare, domnule Carp.

Domnul Lilian Carp:

Domnule Ghilețchi,

În situația când după 3 ani de zile, deja el nu mai este elevul unui liceu în care el a învățat, fiindcă el poate să-și schimbe după 3 ani de zile de bacalaureat și profilul. Dacă a susținut inițial la profilul real, poate, după care, să depună o cerere să susțină la profil umanist. Și atunci e clar că el achită pentru serviciu, fiindcă el nu mai este elevul unui liceu în care a învățat, propriu-zis.

De aceea eu vă spun dumneavoastră cu toată certitudinea: această introducere sau această taxă care va fi introdusă pentru a treia sesiune este totodată... noi vrem să le facem o favoare elevilor pentru a mai avea o încercare pentru susținerea, ea va fi neconstituțională. Fiindcă instituțiile de învățământ de stat nu prestează servicii contra plată. Și aici este o problemă.

Or, noi, dacă dorim cu adevărat să-i ajutăm, prevedem această sumă de bani în bugetul de stat, ea nu va fi o sumă foarte mare pentru asemenea situații și atunci problema este rezolvată, și acest punct nu mai poate fi declarat neconstituțional.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Mulțumesc, domnule Carp.

Eu repet nu cred că este neconstituțională, dar îmi place amendamentul dumneavoastră. Eu l-aș susține, am putea pentru lectura a doua discuta cu Guvernul ca această a treia încercare să fie și ea gratuită. Va trebui să vedem care vor fi costurile, poate nu sînt costuri prea mari și atunci Guvernul va putea să suporte încă o posibilitate, în mod gratuit, pe parcursul anului de a susține examenul de bacalaureat.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

În continuare, domnul Juravschi...

Cer scuze, a doua întrebare aveți.

Domnule Carp,

Vă rog frumos, a doua întrebare.

Domnul Lilian Carp:

A doua întrebare. Acum propriu-zis, în ceea ce privește calendarul susținerii. Dacă dumneavoastră cunoașteți aceste două sesiuni, care este prima, apoi sesiunea repetată este în așa o modalitate organizată ca elevul după ce susține să poată avea posibilitatea, totuși, să depună actele la o instituție superioară de învățămînt. În condițiile cînd noi nu avem specificat cînd va avea loc această a treia sesiune, dacă este în perioada de după vacanță, lunile mai... sau oricînd poate sau înainte... septembrie, octombrie, nu contează, noi mare ajutor nu putem să acordăm acestor elevi.

După mine, eu consider că noi avem o mare lacună în ceea ce privește pregătirea elevilor de bacalaureat. Eu recunosc, acum, la sesiunea repetată care a avut loc în această vară, s-a adresat la mine cineva, fiindcă nu a reușit să susțină examenul la istorie din prima încercare și eu l-am pregătit, și, Slavă Domnului, copilul a reușit să susțină. Și problema a fost nu în neștiința materiei propriu-zise, dar din simplul motiv că nu aveau pregătirea și explicarea cum trebuie să susțină acest examen, care sînt subiectele, cum trebuie să răspundă la subiect ș.a.m.d.

Pentru noi, consider că este mai mult necesar ca să vedem cum au loc anumite ore de pregătire înainte de... de asistență, să spunem, a acestor elevi pentru a susține examenul. Că dacă noi nu acordăm acestor copii această asistență propriu-zisă informativă de susținere a examenelor, noi degeaba îi dăm... putem să-i dăm și o sută de încercări, oricum el nu va merge. De aceea noi trebuie să prevedem cînd are loc aceasta a treia sesiune și în ce condiții. Eu aș pune doar în condițiile după ce a avut o pregătire suplimentară pentru susținere.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumesc, domnule Carp.

În ce privește conținutul examenului de bacalaureat, această chestiune s-a ridicat de mai multe ori. Eu cred că aveți dreptate, dar ea nu este obiectul prezentului proiect de lege.

Legat de timp, eu mi-am exprimat punctul de vedere, dar, ținând cont de spiritul și, de fapt, de buchea Codului educației, reamintesc că în articolul 31 această prerogativă este lăsată pe umerii Ministerului Educației.

Noi nu am vrea să intervenim, să le stabilim noi calendarul, pentru că așa este prevăzut și am lăsat, conceptual, neatins acest aspect.

După mine, chiar dacă această sesiune va avea loc la începutul lunii septembrie, în România admiterea este mai târziu. Pentru un elev, chiar dacă mai așteaptă un an de zile, eu cred că este mult mai important obținerea diplomei de bacalaureat, pentru că pe parcursul acestui an poate el să-și organizeze timpul altfel decât să aștepte un an de zile, cunoștințele pe care le-a avut să le piardă și pe acelea și să nu obțină diploma de bacalaureat.

Obținerea unei diplome de bacalaureat mi se pare că este mult mai importantă, adică oferirea unei șanse și obținerea ei, iar, ulterior, absolventul va decide cum să utilizeze aceste cunoștințe și diploma pe care a obținut-o pentru a-și continua studiile.

Domnul Andrian Candu:

Da. Ultima precizare aveți posibilitatea.

Vă rog frumos, domnule Carp.

Domnul Lilian Carp:

Da. Domnule Ghilețchi,

Foarte mult contează perioada când, propriu-zis, are loc repetarea acestei sesiuni. Dacă este în perioada desfășurării, propriu-zis, a procesului educativ, atunci nu are cine propriu-zis, fie supraveghetori... Sînt multe, multe alte probleme. Nu în zadar se face acest lucru în vacanța de vară, fiindcă profesorii atunci, propriu-zis, sînt antrenați în procesul de organizare a bacalaureatului.

În cazul când noi mergem la susținerea etapei a treia în perioada deja când este procesul educativ propriu-zis, apar anumite impedimente. De aceea, noi, sînt alte modalități de pregătire deci a elevilor și acordării șanselor.

Deci noi optăm pentru ca această șansă să fie gratuită. Asta este prima noastră opțiune.

Și doi. Ca această șansă să fie în luna august, adică pînă la începerea anului de învățămînt.

Și trei. Noi optăm pentru ca, propriu-zis, să existe o sesiune de pregătire pentru acești copii, pentru a avea o șansă în plus pentru susținere.

Mersi mult.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Mulțumesc, domnule Carp.

Primele două, cu siguranță, le accept. Mie mi se par foarte potrivite acele propuneri pe care le-ați făcut.

Cu sesiunea de pregătire, cred că trebuie să fie la discreția absolventului. Dar primele două sînt chiar bune, și gratuit, și faptul să fie la sfîrșitul lunii august, înainte de începutul noului an școlar.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

În continuare, domnul Juravschi.

Poftiți.

Domnul Nicolae Juravschi:

Mersi, domnule Președinte.

Domnule Ghilețchi,

Dumneavoastră cunoașteți din ce domeniu vin eu și ar trebui, în principiu, să fiu primul sau unul dintre părtașii propunerii dumneavoastră, că anume pentru sportivi, din cauza programului lor de pregătire și ocupația lor mult din programul de studii este, din cauza pregătirii antrenamentelor, este ratat. Adică, pleacă în cantonament și nu reușesc poate în unele cazuri.

Dar întrebarea ar fi alta: nu credeți dumneavoastră că, prin modificarea respectivă, noi diminuăm acel lucru care tot timpul îl discutăm și în Parlament, și în societate, că totuși studiile urmează, e de dorit ca studiile să fie îmbunătățite, atîrnarea și a tinerei generații, și la studenți, și la licee să fie îmbunătățită? În cazul dat noi nu le creăm lor posibilități ca ei să omită atitudinea serioasă, adică pregătirea către examen. Ei, dacă mai este o șansă sau dacă se mai duce tata cu rezolvarea financiară, nu credeți că noi o să diminuăm din responsabilitate pentru acei care, într-adevăr, s-au apucat de treabă și vor să facă studii, vor să crească pregătirea lor pentru examen?

Eu cred că era suficient la etapa aceasta să trecem, așa, problema să fie abordată mai aspru, invers, să le punem întrebarea și problema ca ei să se atîrne și mai serios către examenul de BAC.

De altfel, acei care obțin examenul nimeni nu se exprimă că e o problemă morală sau atît de grea că nu poți, nu-i rezolvabilă. Pentru cei care nu vor să învețe, nu vor să...

Eu nu sînt contra, să zic, n-am nimic împotrivă la... pentru cetățenii noștri, pentru copii, dar totuși atitudinea trebuie să fie serioasă. Examenul de BAC trebuie să fie examenul de BAC și, de altfel, procentul care este de absolvire la noi nu este atît de rău. Adică, la etapa actuală, nu știu din ce considerente, a apărut această întrebare că trebuie urgent de rezolvat. Nu este ceva în societate, anume în domeniu care îi grav și trebuie urgent de reparat.

Eu cred că acei care s-au apucat cît de cît de carte și s-au apucat să facă treabă, cu acest amendament ei or să, or să... ca să înțeleagă că mai dau mîinile în jos. Adică, lasă că o să ne descurcăm noi și fără...

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Eu am înțeles, domnule Juravschi. Nu pot împărtăși punctul dumneavoastră de vedere. Nu știu cînd ultima oară ați vorbit cu cei care învață la liceu, au absolvit liceul.

Eu chiar această săptămînă am fost într-o tabără, am vorbit cu ei. Dați-mi voie să vă spun următorul lucru. Care-i diferența dacă statul le dă 6 încercări gratuite, dar le dă pe o perioadă de 3 ani de zile sau le-ar da 3 într-un an de zile? Adică, dumneavoastră singuri vă contraziceți. Tu, pînă la urmă, oricum, oferi aceluia absolvent 6 încercări gratuite. Dacă el are aceste încercări gratuite, după logica dumneavoastră, el ar putea și să dea peste un an, peste doi. Noi vorbim despre anumite realități.

Realitatea este următoarea. Un elev care acumulează cunoștințe, oricare dintre noi am fost pe băncile școlii, aceste cunoștințe în timp dispar, ele pot fi prezentate, pot fi testate mult mai bine dacă perioada dintre studii și examen este relativ mică. Asta-i toată ideea.

Deci stînd de vorbă cu absolvenții, încă o dată vă spun, și este experiența altor state, deci noi trebuie să-i oferim studentului o șansă. Oferirea unei șanse nu înseamnă schimbarea condițiilor de examene, nu înseamnă că vine tata, vine cineva și plătește. În aceleași condiții toți vor da, dau de două, de trei ori sau de patru ori, nu contează, condițiile rămîn aceleași, domnule Juravschi.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Domnule Juravschi,

Vă rugăm frumos, întrebarea dumneavoastră sau precizare.

Poftiți.

Domnul Nicolae Juravschi:

Precizare.

Domnule Ghilețchi,

Dar după logica dumneavoastră, atunci și eu pot să zic, de ce a mai trebuit să băgăm BAC-ul ista? Putem să lăsăm fără BAC, care vrea las-să învețe și lasă să dea cum poate.

De aici eu am abordat această problemă, fiindcă, printre altele, ca să cunoașteți, acei de la sport au dat 87% BAC-ul și din ei, mă întâlnesc mai des decât credeți dumneavoastră, din ei nici unul nu-i revoltat. Cel care n-a învățat, acela știe că n-a învățat, trebuie să se pregătească și să învețe.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Bun.

Domnul Nicolae Juravschi:

Dar, bine, e clar că o să votăm proiectul, dar eu socot că totuși noi ne grăbim cu acest lucru și a trebuit totuși să înăsprim situația, să-i impunem pe tineri să învețe, să studieze, să îmbunătățească calitățile lor. Dar, OK.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Una pe alta nu exclud, domnule Juravschi. Tinerii sînt datori să învețe. Chiar dacă mai au o șansă, nu înseamnă că această șansă va veni, ei vor putea, așa cum spunea domnul Carp, foarte bine.

Domnul Nicolae Juravschi:

Și toți, toată lumea trebuie să fie cu BAC-ul, cu examenele de BAC? Ce, unde, în ce țară este așa ceva?

Domnul Valeriu Ghilețchi:

În țările civilizate rata este mult mai înaltă, domnule Juravschi. Noi vorbim în cazul dat despre șanse. Noi nu vorbim despre altceva.

Și apoi am agreat cu Guvernul o variantă de compromis. Repet, noi am solicitat 4, Guvernul a zis 3. Am propus să fie votat acest proiect de lege în condițiile avizului Guvernului.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc foarte mult.

Dragi colegi,

Permiteți-mi, tot în calitate poate de întrebare, dar și comentariu. Din propria experiență, că am dat și bacalaureatul în România, la liceu, vreau să vă spun că am avut colegi care n-au trecut din prima la BAC și următoarea perioadă în care trebuiau să meargă repetat la bacalaureat era în următorul an. Adică, noi în luna iunie am dat bacalaureatul, ei au picat examenul de

bacalaureat, extrem de grele examene atunci, și trebuiau să vină iarăși al doilea an, următorul an, în iunie.

Mulți dintre ei n-au mai revenit la examenul de bacalaureat, fiindcă într-un an de zile apar multe, multe se uită și unul a început să lucreze, ceva să facă, altceva și niciodată n-au ajuns să mai dea examenul de bacalaureat, să și-l ia sau să meargă la facultate. Li s-a schimbat complet și viața.

Mă întreb: dacă ar fi avut posibilitatea să vină în septembrie, de exemplu...

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Sau la sfârșitul lunii august.

Domnul Andrian Candu:

... mai reușeau poate să ajungă și la facultate în octombrie, sau poate veneau alt an la facultate?

Deci lucrurile, prin a oferi o șansă nu neapărat stricăm lucrurile. Noi le dăm o șansă tinerilor. Bacalaureatul este un examen, unul dintre cele mai grele examene pentru adolescenți, e un stres deosebit, e, într-adevăr, o treaptă foarte complicată în dezvoltarea tinerilor. Unii o iau mai încet, alții chiar cu stres foarte mare, cu cunoștințe foarte bune, dar nu reușesc.

Iată de ce noi nu facem altceva decât înțelegem, propunerea domnului Ghilețchi e să oferim o șansă. Atîta tot.

Vă mulțumim frumos.

Domnule Ghilețchi,

Acesta a fost mai mult un comentariu. Mi-am asumat cele două minute.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc foarte mult.

Și în continuare, domnul Deliu.

Vă rugăm frumos.

Domnul Tudor Deliu:

Mulțumesc.

Eu o să continui această discuție, respectiv, adresînd și niște întrebări.

Domnule Ghilețchi,

Spuneți-mi, vă rog, absolvenții instituțiilor gimnaziale sînt obligați toți să meargă la liceu?

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Nu sînt.

Domnul Tudor Deliu:

Nu sînt. Și dacă nu sînt, de ce noi încercăm, prin acest proiect, să promovăm, ceea ce spunea și domnul Juravschi, absolvenții gimnaziilor care nu au capacitate de a învăța la liceu? Oare nu credeți dumneavoastră că noi trebuie să schimbăm modalitatea de admitere în liceu, ca în liceu să poată să accedă doar absolvenții instituțiilor gimnaziale care au o anumită notă, să zicem de la 7 sau de la 8, sau de la 6,5 ș.a.m.d.?

De aceea, eu cred că, prin această inițiativă, dumneavoastră vreți să promovați pe viitor persoane care nu o să prea poată citi. Asta este una.

Acum, mă refer nemijlocit la articolul 31 alineatul (9), în caz, la care faceți referință „În caz de nepromovare, examenul de bacalaureat poate fi susținut repetat, în condițiile stabilite de Ministerul Educației.”

De ce noi luăm de la Ministerul Educației prerogativa lor de a stabili? Ei sînt specialiști în domeniu și ei, prin ordinul ministrului, adoptă metodologia de organizare și desfășurare a examenului de bacalaureat. Ei sînt acei care trebuie să determine. Cu atît mai mult că dumneavoastră în alineatul (9), deci la (9²), ceea ce va atenționat și Guvernul, puneți niște atribuții improprii ministerului.

În reforma administrației publice centrale noi am spus că separăm acei care elaborează politici de acei care prestează servicii publice. Dumneavoastră obligați ministerul să stabilească taxe pentru acei care vor veni să susțină repetat sau a treia oară, sau a patra, cum ziceți dumneavoastră, examenul de bacalaureat.

De aceea, eu cred, domnule Ghilețchi, și întrebarea mea, ca din acest proiect de lege să rămîna doar articolul 2 pe tot conținutul Codului educației al Republicii Moldova în cazul gramatical corespunzător, sintagma „Ministerul Educației” va fi înlocuită prin sintagma „Ministerul Educației, Culturii și Cercetării”.

Celelalte 3 prevederi să le lăsăm pe seama ministerului care este elaborator de politici în acest domeniu și cunoaște foarte bine situația din Republica Moldova.

Mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc, domnule Deliu.

A doua, sau prevederea la care v-ați referit, ea nu mai este relevantă, pentru că proiectul de lege a stat prea mult pînă a ajuns pe masa noastră și între timp s-au făcut modificările necesare.

Dar ce ține de cealaltă parte, nu aveți dreptate, domnule Deliu. Eu înțeleg că dumneavoastră, subiectiv, nu vreți să votați acest proiect de lege, e dreptul dumneavoastră, e o decizie politică, pînă la urmă, vă vizează, dar haideți să vă atrag atenția la următorul lucru, toate actele normative elaborate de Guvern sau ministere se bazează pe litera legii.

În alineatul (9), citez, din articolul 31: „În caz de nepromovare, examenul de bacalaureat poate fi susținut de cel mult două ori în decursul următorilor 3 ani.” De ce n-am lăsat această prevedere pentru Ministerul Educației, așa cum spuneți dumneavoastră? De ce noi am decis ca în lege să punem anumite limite?

Guvernul, pentru că am vorbit cu ei, au spus foarte clar, prevederea pe care au propus-o ei este acceptabilă, toate celelalte detalii vor fi de ei deja reglementate și nuanțate. Și apoi am spus, poate nu ați fost atent, vă gîndeați la altceva, cînd am prezentat proiectul de lege, că această obiecție ce ține de faptul că Guvernul va stabili taxa, am acceptat propunerea atît de la CNA, cît și de la Guvern.

Deci nu fac nimic mai mult decît să accept acel aviz venit din partea Guvernului și reiterînd faptul că legiuitorul stabilește principiile generale, iar Guvernul, în cazul dat ministerul, va fi cel care va pune în aplicare și cînd va pune în aplicare va stabili și anumite detalii cînd va avea loc această sesiune suplimentară, în ce condiții etc.

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă rog frumos, o precizare.

Domnule Deliu,

Vă rog.

Domnul Tudor Deliu:

Domnule Ghilețchi,

Eu am spus că sînt de acord cu ceea ce a spus Guvernul, că atribuiți niște obligațiuni improprii ministerului de a stabili taxe, dar încă o dată repet, articolul 9... alineatului (9) din articolul 31 din Codul educației foarte explicit spune că „În caz de nepromovare, examenul de bacalaureat poate fi susținut repetat”, și punem „în condițiile stabilite de Ministerul Educației”. Și asta este o normă generală ceea ce spuneți dumneavoastră.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Și de ce nu putem umbla la...

Domnul Tudor Deliu:

Și în această normă generală...

Domnul Valeriu Ghilețchi:

... această normă generală, domnule Deliu?

Domnul Tudor Deliu:

... prin metodologie, respectiv, Ministerul Educației va stabili. Fiindcă, încă o dată repet, dumneavoastră, prin acest proiect, vreți să promovați în liceu persoane care nu ar trebui. Noi nu, astăzi avem cadre care se duc în învățământul profesional, vocațional, acolo e nevoie de cadre. De ce să-l impunem 3 ani în liceu ca pe urmă să-l punem încă și să plătească să susțină bacalaureatul?

Mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Domnule Deliu,

Nu, de ce mă faceți să rîd? Dar de ce-i permiteți 3 ani la rînd să dea examenul, dacă vreți așa buni absolvenți? Iată avizul Ministerului Educației, cînd ne referim la acest alineat el poate fi modificat. Și ministerul a venit cu o propunere. Accept această propunere din partea ministerului.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Ultima precizare.

Vă rugăm frumos, domnule Deliu. Nu?

Domnul Tudor Deliu:

Nu. Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

În continuare, doamna Balmoș.

Vă rugăm frumos, poftiți.

Doamna Galina Balmoș:

Mulțumesc.

Domnule autor,

Vreau să zic că susțin în mare parte antevorbitorii vizavi de acest proiect, am o reticență. Aș putea susține o a treia sesiune pe parcursul primului an după bacalaureat, dar această sesiune gratuită, din considerente expuse și anterior, și anume în primul an după bacalaureat, pentru că ar fi mai evident că ar avea niște rezultate pozitive un absolvent.

Și al doilea moment. Mă gîndesc eu că Republica Moldova nu are atît de mulți tineri încît să nu-și poată asuma responsabilitatea financiară pentru acoperirea încă a unei sesiuni pentru acești 100, două, trei sau 1000 de copii și să nu-i punem în situația ca să achite, avînd și o coliziune constituțională, dacă vreți, pe care o observăm mai mulți aici.

La această etapă, aş vedea că acest proiect este mai mult inoportun în această formă. Dar dacă dumneavoastră insistați, cel puțin, să avem un compromis ca această a treia sesiune, unicul moment care poate fi susținut, să fie gratuită sau din contul statului.

Vă mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc, doamnă Balmoș.

I-am răspuns deja domnului Carp. Am avut așa o discuție neformală și cu domnul Prim-ministru, urmează să fie evaluat costul acestei sesiuni. Eu voi susține și sper să convingem Guvernul ca această sesiune să fie gratuită. Dar astăzi vorbim despre o variantă de compromis pe care a propus-o Ministerul Educației.

De aceea, în lectura întâi, eu propun să votăm în condițiile avizului Guvernului, iar pentru lectura a doua vom mai avea timp să vedem despre posibilitatea organizării acestei sesiuni în mod gratuit pentru absolvenții de liceu.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Și în continuare, domnul Bejan.

Vă rugăm frumos.

Domnul Valerian Bejan:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimate domnule deputat Ghilețchi,

În conformitate cu proiectul prezentat de dumneavoastră, a treia sesiune deci trebuie să fie plătită. Să presupunem că un elev, din varii motive, la a doua sesiune nu a avut posibilitate să participe din motive de sănătate sau alte motive, el vine la a treia sesiune: pentru dînsul va fi a doua sau a treia, va trebui să plătească pentru a treia sau nu va trebui să plătească?

Mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Nu, deci chiar dacă... din nou revenim la taxă, urmează să vedem pentru lectura a doua în funcție de opinia sau poziția Guvernului.

Dar dacă elevul, despre care dumneavoastră vorbiți, el n-a putut să dea examenul din motive de sănătate, dar vrea să-l dea gratuit, el îl va da acest examen gratuit peste un an de zile. El nu va veni mai degrabă. Noi vorbim de o sesiune suplimentară, o sesiune care aş prefera să fie la sfîrșitul lunii august organizată pentru cei care vor o șansă în plus să dea acest examen.

Domnul Valerian Bejan:

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim.

Și ultima intervenție – din partea domnului președinte Ghimpu.

Vă rugăm frumos, poftiți.

Domnul Mihai Ghimpu:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Viața e viață, multe se întâmplă înainte de examen: a murit bunica, s-a îmbolnăvit mămica, așa că atunci când mergi la întâmpinare cetățeanului e un lucru bun, firesc și omenesc.

Noi, conceptual, susținem acest proiect de lege, îl vom vota în prima lectură, dar în lectura a doua o să-l votăm numai în cazul în care o să fie toate sesiunile gratis și să aibă loc în luna august. Așa că, cum ați confirmat și dumneavoastră, domnule președinte, peste un an de zile se duc multe lucruri, se uită. Mai bine un Parlament care iar îi buimăcește și în genere ei au uitat ce au învățat toți 12 ani.

Mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Mulțumesc, domnule președinte Ghimpu, pentru susținere.

Sînt de acord, repet, cu propunerile dumneavoastră.

Domnul Andrian Candu:

Parlamentul buimăcește și absolvenții de liceu? (*Rîsete în sală.*)

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Nu, nu. Eu am avut în vedere propunerile ce țin de modificarea sau, să zic, acestui proiect de lege.

Dar afirmația cine pe cine buimăcește, asta deja rămîne la discreția alegătorului.

Domnul Andrian Candu:

Da. De procedură, domnule Ghimpu.

Vă rugăm frumos.

Vă mulțumim mult, domnule Ghilețchi.

Și în continuare, îl rugăm pe doamna... pe domnul Hotineanu să se pregătească și să vină la tribuna principală pentru a prezenta raportul comisiei.

De procedură, vă rugăm frumos, domnule Ghimpu.

Poftiți.

Domnul Mihai Ghimpu:

Domnule Președinte,

Așa cum ne-ați recomandat, am pregătit proiectul de Hotărâre nr. 294 ce ține de constituirea Comisiei de anchetă privind verificarea legalității folosirii terenului atribuit Uniunii Teatrale, prin decizia consiliului municipal Chișinău, pentru construcția unui bloc de locuit pe strada Băcioiului 9.

Vă rog să vă folosiți de dreptul, oferit dumneavoastră, de Regulament și să includeți în această ordine de zi, să constituim această comisie și, cum e scris aici, pînă la 20–21 septembrie, cît îi dat termenul, 20 septembrie, ca după vacanță, că-i clar în vacanță că poate nu toți o să poată, și așa... să ne clarificăm, fiindcă cred că nu-i numai cazul cu Uniunea Teatrală, dar cu mai mulți, fiindcă se atribuie instituțiile statului, întreprinderile statului, li se oferă teren fără licitație și pe gratis.

S-a dat un teren fără gratis, pe gratis pentru oameni... pentru oamenii de cultură. Și cînd colo, a venit un Adrian și a luat și i-a amăgit, și 11 ani au trecut de cînd acești cetățeni umblă prin judecată, peste tot și nu-și pot nici banii întoarce și nici primi apartament.

Vă rog frumos, să faceți uz de dreptul garantat de Regulament dumneavoastră.

Mersi mult.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

Într-adevăr, am să clarific acest subiect și cu plenul Parlamentului, dar după ce încheiem dezbaterile la acest subiect, ca să respectăm procedura.

Domnule Hotineanu,

Vă rugăm frumos.

Prezentați-ne, vă rugăm, raportul comisiei la proiectul nr. 37 din 15 februarie 2018.

Domnul Vladimir Hotineanu:

Stimate domnule Președinte,

Doamnelor și domnilor deputați, (*Gălăgie în sală.*)

Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport, și mass-media, în conformitate cu prevederile articolului 27 din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr. 797 din 1996, a examinat proiectul de Lege cu nr. 37,

înregistrat în Parlament la data de 15 februarie 2018, înaintat de un grup de deputați.

Proiectul de lege prevede amendarea articolului 31 din Codul educației, în scopul eliminării restricției pentru susținerea examenului de bacalaureat. Deci, un elev va putea să se înscrie de câte ori dorește pentru a promova această probă.

Modificările propuse de autori prevăd susținerea repetată a examenului de bacalaureat, adică, pe lângă sesiunea de bază și repetată în perioada de vară, să fie instituite încă două sesiuni suplimentare în perioada anului contra unei taxe achitate de către elev.

Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport, și mass-media a analizat avizele comisiilor parlamentare și informează că 4 comisii au avizat pozitiv proiectul examinat, iar două au propus dezbaterile proiectului în plenul Parlamentului.

În aceeași ordine de idei, comisia de profil a examinat avizele Guvernului, Centrului Național Anticorupție și a Direcției generale juridice.

Guvernul susține parțial modificările propuse la Codul educației, prin prezenta inițiativă legislativă, și solicită ajustarea proiectului potrivit propunerilor din avizul prezentat de Guvern. (*Rumoare în sală.*)

În raportul de expertiză anticorupție, este menționat că proiectul nu conține argumente justificate în ce privește mărimea taxei pentru examenul repetat și această normă contravine Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar fiscale nr. 181 din 25.04.2014.

Ținem să reiterăm că Constituția Republicii Moldova, prin articolul 35 alineatul (4), asigură și garantează dreptul la învățământ gratuit.

Direcția generală juridică consideră important de a supune proiectul de lege procedurii de consultări publice obligatorii.

Membrii comisiei au discutat proiectul și, de asemenea, au propus petrecerea consultărilor publice cu specialiștii experimentați din domeniu.

Urmare a dezbaterilor, Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media a propus promovarea proiectului. Pentru aviz pozitiv au votat 4 membri ai comisiei, iar 4 au fost împotriva.

Comisia nu a luat nici o decizie și proiectul rămâne la latitudinea Parlamentului.

Și eu aș vrea doar o informație foarte scurtă, pentru domnul Ghilețchi, că anul acesta absolvenții anului de studii 2017–2018, eu accentuez, 2017–2018 de liceu au susținut bacalaureatul în procent de 83%, nu 62. 62 este împreună cu cei care au venit la sesiuni repetate din anii precedenți ce n-au susținut.

De aia, ar trebui să dăm ce-i a Cezarului, să dăm pedagogului... faptul că el a depus muncă și noi, din sesiunea de bacalaureat de la 40% de promovare în anul 2013–2014 am ajuns la 83%. Și acest lucru trebuie să-l accentuăm și să susținem pedagogii noștri.

Vă mulțumesc pentru atenție.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Vă mulțumim foarte mult, domnule Hotineanu.

Înainte de a încheia dezbaterile la acest subiect, domnule Ghilețchi, ultimul comentariu, vă rugăm.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Domnule Hotineanu,

Eu chiar vă mulțumesc pentru această precizare.

Dar această precizare, ea, de fapt, vine în susținerea proiectului de lege.

Elementul pe care l-am menționat, și anume că peste 3000 de absolvenți vin din anii precedenți, ei coboară și rata de promovabilitate. Prin urmare, atunci când aștepți mai mult timp, lucrul acesta este în defavoarea absolventului. De aia și considerăm că o sesiune suplimentară va ridica, de fapt, și rata de promovabilitate.

Prin urmare, proiectul ar trebui susținut.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim frumos, oricum.

Se încheie dezbaterile la proiectul nr. 37 din 15 februarie 2018.

Și vom reveni la procedura de vot pentru prima lectură acest subiect la ora 13.00.

Dragi colegi,

Așa cum a menționat și domnul Ghimpu, a fost înregistrat un proiect de Hotărâre cu nr. 294 din 27 iulie 2018, care ține de constituirea unei Comisii de anchetă pentru a verifica legalitatea folosirii unui teren.

N-o să mă pronunț cât de... cum poate sau nu poate o comisie parlamentară să verifice legalitatea sau ilegalitatea atribuirii unui teren, asta rămîne la latitudinea Comisiei juridice și, în general, a chestiunilor tehnice. (*Gălăgie în sală.*)

Eu, însă, mă refer doar la strict din punct de vedere al procedurii legate de introducerea pe ordinea de zi.

Domnul Ghimpu m-a rugat să fac uz de acest drept. Fac uz de acest drept, dar, oricum, plenul Parlamentului trebuie să se expună.

Dragi colegi,

În mod de excepție, în baza articolului 46 din Regulamentul Parlamentului, supun votului introducerea pe ordinea de zi de astăzi, cu ulterioara examinare de Comisia juridică, eventual, într-o pauză, a proiectului nr. 294 din 27 iulie 2018.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Nu a fost susținută această propunere.

Ea a intrat, oricum, în regim de lucru, ea a fost repartizată Comisiei juridice.

Deși astăzi plenul Parlamentului a refuzat introducerea pe ordinea de zi a acestui subiect, rugăm frumos Comisia juridică să examineze subiectul în felul în care a fost formulat de Frațiunea Partidului Liberal.

Vă rugăm frumos, domnule Ghimpu, lucrurile sînt...

V-am ascultat, am făcut exact ceea ce m-ați rugat. (*Rumoare în sală.*)

Vă rugăm frumos, poftiți, domnule Ghimpu, un minut la dispoziție.

Domnul Mihai Ghimpu:

Eu vreau să vă mulțumesc pentru că ați fost atît de amabil, mai ales cînd s-a pus la vot.

Dar cred că era mai corect să supuneți votului atunci cînd se puneau și alte proiecte la vot.

Uitați-vă, că sala-i goală.

Ce numărați dumneavoastră voturile?

Domnule Președinte,

Stimați oameni de cultură,

Mulțumiți-le majorității parlamentare pentru că au vrut să vă ajute.

Că știți că și SIS-ul a nimerit într-o astfel de situație, și Uniunea scriitorilor e într-o astfel de situație.

S-a pornit un fenomen la noi – coțcarii vin și amăgesc oamenii aceștia care ne reprezintă nouă neamul, țara și... românească.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Ghimpu,

Eu sînt perfect de acord cu dumneavoastră că e o situație la care trebuie, poate chiar să se implice și Parlamentul. Iată de ce, am rugat comisia.

Ați primit acest proiect de lege, înregistrat deja în procedură legislativă.

Vă rugăm frumos, în timpul cel mai apropiat, regulamentar, să examinați ceea ce propun colegii noștri din Frațiunea Partidului Liberal, poate extindeți subiectul și la alte cazuri, poate faceți, în general, într-adevăr, o comisie de anchetă, precum se solicită și cum Parlamentul are posibilitatea s-o facă, și poate aceste fenomene să... fie examinate mai în detaliu, și nu doar unul, dar mai multe din ele.

Vă mulțumim foarte mult.

Să trecem la următorul subiect de pe ordinea de zi.

Dragi colegi,

Să trecem la suplimentul de pe ordinea de zi.

Vreau doar să vă atrag atenția că, după cum vedeți din materialul care a fost repartizat, ca și supliment, primul subiect este proiectul de Lege pentru completarea Codului subsolului. Raportul a fost ieri, în care a fost menționat că se va vota și în cea de-a doua lectură, de aia doar am să-l pun la vot.

Și subiectul nr. 2 din ordinea de zi este **proiectul nr. 193 din 8 iunie 2018**. Acest subiect a fost verificat suplimentar, examinat suplimentar de Comisia pentru economie, buget și finanțe.

Îl rugăm pe domnul Creangă să ne spună mai multe, să ne dea mai multe detalii. Care au fost motivele, de ce a fost reexaminat? Ce a fost reexaminat și care este decizia comisiei pentru plenul Parlamentului pentru lectura finală a acestui proiect?

Vă rugăm frumos, domnule Creangă, poftiți.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

În urma analizei suplimentare a proiectului de Lege nr. 193 care a fost votat pentru lectura a doua și în contextul adresării Consiliului de Coordonare al Oficiului Național al Viei și Vinului numărul de înregistrare 1685 din 25.07.2018, a examinat suplimentar amendamentul unui deputat în partea ce ține de completarea proiectului de lege cu modificarea Legii viei și vinului nr.57/2006 la proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 193 votat în lectura în doua la data de 19.07.2018 și comunică următoarele.

Acceptând argumentele Consiliului de Coordonare al Oficiului Național al Viei și Vinului și ale asociațiilor producătorilor de vinuri, comisia, cu majoritatea de voturi, a decis să propună plenului Parlamentului adoptarea proiectului în lectură finală, excluzând din

proiectul votat în lectura a doua articolul XV, cu renumerotarea articolelor ulterioare.

Proiectul redactat, care este parte componentă al prezentului raport, se anexează.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Dragi colegi,

Într-adevăr, din câte cunoașteți, s-au ridicat mai multe discuții și dezbateri și în mediul producătorilor vinicoli, și cu referire la mesajele care au venit din partea Agenției pentru Dezvoltare a Statelor Unite ale Americii, în care s-au investit timp și bani în privința formării acestui oficiu și activitatea acestui oficiu, tot suportul care a fost acordat, inclusiv de Guvernul american pe care noi îl apreciem foarte mult. Iată de ce, noi am revenim la acest subiect.

Vă mulțumim foarte mult, domnule Creangă și comisiei că ați reevaluat, revăzut aceste prevederi și propuneți plenului Parlamentului să revenim la vechea redacție a acestei legi.

Respectiv, Legea viei și vinului nu va fi modificată și rămîne acest oficiu, dar, după, bineînțeles, votul plenului Parlamentului pe care o să-l supunem... pe care o să-l exercităm la ora 13.00.

Se încheie dezbaterile la proiectul nr. 193 din 8 iunie 2018. Vom trece la vot în lectură finală.

Și în continuare, subiectul nr. 3 de pe ordinea de zi, **proiect de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, proiectul nr. 185 din 6 iunie 2018**, la fel, aflat în lectură finală, luînd în considerare unele precizări care urmau a fi făcute.

Vă rugăm frumos, domnule Creangă, să ne spuneți despre ce este vorba.

Domnul Ștefan Creangă:

Stimate domnule Președinte,

Onorat Plen,

Comisia economie, buget și finanțe, în scop de concretizare, în sinteza la raportul Comisiei economie, buget și finanțe nr. 369 din 26.07.2018, la amendamentul nr. 61 din 16.07.2018, propune următoarele corectări:

– la propunerea de la articolul 95¹ din Codul vamal, textul „Prin derogare de la alineatul (1)” se exclude, iar cuvintele „și pînă la punctul de control al pașapoartelor” se substituie cu cuvintele „în zona de control vamal”;

– propunerea ce se referă la modificarea Anexa 1, tabelul 1 al Legii nr. 160 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, nu se susține, adică se exclude din sinteză.

Pornind de la cele menționate, comisia propune proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative spre examinare și adoptare în lectură finală, ținând cont de propunerile expuse în sinteza și suplimentul la raportul Comisiei economie, buget și finanțe.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Întrebări nu sînt în adresa comisiei. Iată de ce încheiem dezbaterile și la proiectul nr. 185 din 6 iunie 2018. Revenim la procedura de vot în lectură finală a acestui proiect de lege la ora 13.00.

Dragi colegi,

În continuare, următorul subiect de pe ordinea de zi, **proiectul nr. 170 din 28 mai 2018, proiect de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative.**

Vă rugăm frumos, doamnă Apolschii, președintele Comisiei juridice, numiri și imunități, să ne prezentați raportul comisiei pentru acest proiect de lege în lectura a doua.

Poftiți.

Doamna Raisa Apolschii:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Onorat Plen,

Comisia a examinat pentru lectura a doua proiectul de Lege nr. 170 din 28 mai 2018 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Proiectul de lege, așa cum a fost indicat în cadrul dezbaterii pentru prima lectură, are drept scop eficientizarea administrării domeniului de emiterie, acordare, acceptare și rambursare a valorii tichetelor de masă.

În acest context, se propune modificarea Codului penal, și anume a articolului 237 alineatul (1) în sensul incriminării penale a acțiunii de fabricare în scopul punerii în circulație sau punerea în circulație a tichetelor de masă false.

De asemenea, proiectul conține reglementări de modificare a Codului contravențional prin introducerea unor sancțiuni aplicabile în cazul încălcării legislației cu privire la tichetele de masă pe suport de hîrtie și/sau electronic de către salariați, angajatori sau operatori.

La etapa de pregătire a proiectului de Lege nr. 170 pentru dezbateri pentru lectura a doua, comisia a examinat avizele Guvernului, Centrului

Național Anticorupție, Direcției generale juridice, comisiilor permanente, precum și amendamentele deputaților.

Decizia membrilor comisiei asupra amendamentelor se conține în tabela de sinteză care este parte componentă a prezentului raport.

În rezultatul examinării, comisia, cu votul majorității, a decis să propună examinarea și adoptarea de către Parlament a proiectului de Lege nr. 170 din 28 mai 2018 în lectura a doua.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Dragi colegi,

Dacă sînt întrebări? Nu sînt se pare că.

Vă mulțumim foarte mult, doamnă președinte Apolschii.

Încheiem dezbaterile la proiectul nr. 170 din 28 mai 2018. Revenim la procedura de vot.

Să trecem la următorul subiect, și anume **la proiectul nr. 288 din 25 iulie 2018, proiect de Lege privind importul unor mijloace de transport.**

Prezintă proiectul de lege domnul Rebeja, secretar de stat în Ministerul Educației, Culturii și Cercetării. Și îl invităm la tribuna principală pentru a ne da o informație mai detaliată despre ce este vorba.

Vă mulțumim frumos.

Domnul Radu Rebeja – *secretar de stat al Ministerului Educației, Culturii și Cercetării în domeniul tineret și sport:*

Stimate domnule Președinte,

Stimați deputați,

Se propune atenției dumneavoastră proiectul de Lege privind importul unor mijloace de transport.

Proiectul de Lege privind importul unor mijloace de transport este elaborat în scopul de a asigura Teatrul Național „Mihai Eminescu” și Teatrul Republican Muzical Dramatic „Bogdan Petriceicu Hașdeu” cu resurse tehnico-materiale, inclusiv mijloace de transport necesare desfășurării și promovării activităților cultural-artistice ale acestora.

În condițiile actuale, realizarea de către instituțiile teatrale a activităților de creație și prezentare pe viu în fața publicului a spectacolelor teatrale, inclusiv desfășurarea altor activități culturale, este dificilă în lipsa mijloacelor de transport corespunzătoare, majoritatea instituțiilor avînd în folosință autocare vechi cu un grad sporit de uzură.

Astfel, în rezultatul negocierilor purtate cu Ambasada Ungariei în Republica Moldova, Teatrului Național „Mihai Eminescu”, la fel și Teatrului Republican Muzical Dramatic „Bogdan Petriceicu Hașdeu” li se oferă cu titlu de donație mijloace de transport.

Proiectul de Lege privind importul unor mijloace de transport prevede derogarea de la prevederile Codului vamal al Republicii Moldova nr. 1149 din 20 iulie 2000, ale Codului fiscal nr. 1163 din 24 aprilie 1997 și ale Legii nr. 1380 din 20 noiembrie 1997 cu privire la transport cu scutirea de plata drepturilor de import și plasarea sub regim vamal de import a două mijloace de transport cu scutirea de plată a drepturilor de import și fără drept de înstrăinare.

Rog susținerea proiectului de lege.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

Nu sînt întrebări în adresa autorilor.

Vă mulțumim foarte mult, domnule Rebeja.

Vă dorim succese în activitate.

Și îl rugăm pe domnul Creangă, președintele Comisiei economie, buget și finanțe, să ne prezinte raportul comisiei la acest proiect de lege.

L-am pierdut pe domnul Creangă. Protestează?

Domnule Creangă!?

Este cineva din comisie care ar putea să... (*discuții în sală*). Cineva din Comisia economie, buget și finanțe? Cine face parte?

Doamnă Zotea,

Vă rugăm frumos. (*Voce nedeslușită din sală.*)

N-aveți raportul?

Vi-l dau eu.

Haideți, vă rugăm frumos.

Prezintă raportul comisiei și viziunea comisiei doamna Zotea.

Vă rugăm.

Doamna Alina Zotea-Durnea:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Prezint raportul asupra proiectului de Lege privind importul unor mijloace de transport.

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de Lege privind importul unor mijloace de transport, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvernul Republicii Moldova, și comunică următoarele.

Proiectul de lege prevede importul unor mijloace de transport, acordate cu titlu gratuit (donație), teatrelor de nivel republican și național.

În acest sens, proiectul de lege prevede o normă derogatorie de la prevederile Codului vamal nr. 114972000, Codul fiscal nr. 1163 din anul 1997 și ale Legii nr. 1380/1997 cu privire la tariful vamal, care permite introducerea în țară și plasarea sub regim vamal de import:

– Întreprinderii de Stat Teatrul Republican Muzical Dramatic „B.P. Hașdeu”, a mijlocului de transport de marca MAN 769, tip Lions Coach, categoria M3, cu numărul de identificare WMAA13ZZZYTo01735, anul fabricării 2000 și

– Întreprinderii de Stat Teatrul Național „Mihai Eminescu”, a mijlocului de transport de marca MWH 381, categoria M3, cu numărul de identificare WMAA13ZZZ1To02718, anul fabricării 2002, acordate cu titlu gratuit (donație) de către Ungaria, cu scutirea de plata drepturilor de import, fără drept de înstrăinare.

Comisia, conceptual, susține proiectul de lege, iar pentru a doua lectură, în scopul respectării exigențelor de tehnică legislativă și pentru exactitate expresă vizavi de conținutul textului proiectului de lege, se propune: după cuvintele „Hașdeu”, se introduc cuvintele „introducerea în țară și”.

Următoarea propunere este: urmează a fi indicată și derogarea de la prevederile Legii nr. 172 din 25 iulie 2014 privind aprobarea Nomenclurii combinate a mărfurilor, precum și incluse informații referitoare la pozițiile tarifare ale mijloacelor de transport, importul cărora se propune, poziția tarifară fiind 8702. (*Gălăgie în sală.*)

Pornind de la cele expuse, comisia propune proiectul de lege spre examinare plenului Parlamentului pentru prima lectură și a doua lectură, ca fiind finală.

Mersi.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult. (*Rumoare în sală.*)

Întrebări?

Vă rugăm frumos să fim înțelegători, toleranți.

Și noi vă mulțumim foarte mult, doamnă Zotea, că ați reușit să clarificați subiectul, să ne ajutați să depășim faptul că l-am pierdut, între timp, pe președintele comisiei.

Și încheiem acum dezbaterile la proiectul nr. 288 din 25 iulie 2018.

Și vom reveni la procedura de vot foarte curînd.

Dragi colegi,

Mai sînt două subiecte doar pe ordinea de zi și încheiem. De aceea, un picuț de răbdare.

Și următorul subiect de pe ordinea de zi este subiectul nr. 6, **proiectul de Hotărîre pentru stabilirea datei alegerilor Parlamentului Republicii Moldova, proiectul nr. 293 din 27 iulie 2018.**

Și dacă nu vă supărați, să vi-l prezint.

Vorbeam de... vorba aia, vorbeam de lup și a intrat Creangă. Știți vorba aia?

Vă mulțumim frumos.

Dragi colegi,

Vă supun atenției pentru examinare și dezbateră și, ulterior, pentru, sper foarte mult să și acceptați, să aprobați un proiect de Hotărîre cu nr. 293 din 27 iulie 2018, care se referă la stabilirea datei alegerilor parlamentare.

Potrivit Constituției, articolul 61 din Constituție, alineatul (3) prevede că alegerile deputaților în Parlament se desfășoară în cel mult 3 luni de la expirarea mandatului.

Actualul Parlament își are ultima zi de mandat la data de 30 noiembrie 2018, adică 1 decembrie deja îi expiră mandatul.

Dacă e să facem un calcul acelor 3 luni, 3 luni, și nu 90 de zile, deși sînt discuții diferite între juriști, dar totuși, dacă ținem de legea... de Constituție, de textul Constituției și de 3 luni acelea, atunci reiese că perioada maximă în care putem să desfășurăm alegerile parlamentare, este data-limită 28 februarie. Duminica precedentă este... 24 februarie.

Iată de ce, propunerea colegilor din majoritatea parlamentară, cei care au și lansat ideea elaborării unui astfel de proiect de hotărîre este de a organiza alegerile parlamentare în data de 24 februarie 2019.

Cîteva motive au stat la baza stabilirii acestei date.

În primul rînd, este timp suficient pentru a organiza alegerile parlamentare care de această dată vor fi organizate în sistem mixt.

După cum cunoașteți, sînt circumscripții electorale uninominale și în afara țării. Iată de ce, Comisia Electorală Centrală are nevoie de timp suplimentar pentru a mediatiza, pentru a organiza campanii de informare mai bine, mai mult și mai consistent în tot ceea ce înseamnă desfășurarea alegerilor în afara țării.

Luînd în considerare că toți cetățenii Republicii Moldova care se află în afara țării trebuie să fie foarte bine informați atît în privința procedurilor

de înregistrare prealabilă, cât și în privința deschiderii secțiilor de vot, stabilirea secțiilor de vot, bineînțeles.

Avem nevoie de mai multe secții de vot. Am și modificat legislația ca în secțiile de vot, în afara țării, să fie câte 5000 de buletine, adică să asigurăm în așa fel, încât în cea mai mare parte, majoritatea sau toți cetățenii care vor să voteze în afara țării, să o facă.

În afară de asta, mai avem nevoie de o bună informare și pregătire a Comisiei Electorale Centrale și în interiorul țării.

Vrem, în afară de asta, să avem timp suplimentar pentru Guvern și pentru Parlament să-și desfășoare activitatea deplină pînă la sfîrșitul sesiunii de toamnă, care va fi în cazul de față 30 noiembrie, cînd expiră mandatul.

Vrem să dăm... oferim timp suplimentar, de ce nu, și opoziției, mai ales extraparlamentare, să se pregătească pentru alegerile parlamentare în așa fel, încît absolut toți să fie bine pregătiți și să nu fie nici un fel de acuzații sau blamare că încercăm să organizăm alegerile cît mai repede să-i luăm pe nepregătite pe toți.

Astăzi, la sfîrșitul lunii iulie, votăm. Avem mai mult de 6 luni la dispoziție pentru toți să se pregătească și instituțiile, și Guvernul, Parlamentul, inclusiv din punct de vedere al cheltuielilor bugetare și al eficienței de lucru, și actorii politici, inclusiv cei din Parlament și cei din afara Parlamentului, absolut toți să fie pregătiți pentru exercițiul important electoral care va avea loc, dacă plenul Parlamentului acceptă aprobarea acestui proiect de hotărîre la 24 februarie 2019, în zi de duminică, așa cum ne-am obișnuit noi, să fie organizate alegerile parlamentare.

Vă stau la dispoziție pentru a vă răspunde la întrebări, dacă sînt.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Domnule Președinte,

Mulțumesc.

Întrebări nu-s. Totul e clar.

Luați loc, vă rog.

Și... A, scuzați.

Comisia,

Vă rog, prezentați raportul comisiei.

Doamnă Apolschii,

Poftim.

Doamna Raisa Apolschii:

Mulțumesc.

Stimate domnule Președinte,

Onorat Plen,

Comisia a examinat proiectul de Hotărîre nr. 293 din 27 iulie 2018 privind stabilirea datei alegerii Parlamentului și comunică următoarele.

În legătură cu expirarea la 1 decembrie 2018 a mandatului Parlamentului de legislatura a XX-a, prin prezentul proiect de hotărîre, se propune stabilirea datei alegerilor parlamentare la 24 februarie 2019.

În temeiul articolului 61 alineatul (3) din Constituție și articolului 83 din Codul electoral, alegerile parlamentare se desfășoară în cel mult 3 luni de la expirarea mandatului Parlamentului precedent sau de la dizolvarea acestuia.

Data alegerilor parlamentare se stabilește, prin hotărîre a Parlamentului, cu cel puțin 60 de zile înainte de ziua alegerilor.

În rezultatul examinării, comisia, cu votul majorității membrilor, propune Parlamentului examinarea și adoptarea proiectului de Hotărîre nr. 293 din 27 iulie 2018.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Cer scuze.

Domnul Ghilețchi are o întrebare sau precizare.

Vă rugăm frumos.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Doamnă Apolschii,

Eu vroiam să întreb... mă uit aici în text: „Se stabilește data 24 februarie pentru desfășurarea alegerilor Parlamentului”.

E OK așa sau... alegerile parlamentare sau alegerile Parlamentului?

Doamna Raisa Apolschii:

De fapt, e alegerea Parlamentului așa...

Noi...

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Alegerea Parlamentului, e mai corect așa, da?

Doamna Raisa Apolschii:

Noi uzual, noi am...

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Noi folosim uzual, de obicei, alegerile parlamentare. Dar considerați că-i mai corect alegerile Parlamentului, da?

Doamna Raisa Apolschii:

Nu consider eu, dar... așa este scris...

Domnul Valeriu Ghilețchi:

OK. Bine.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Așa prevede Constituția și legislația electorală.

Vă mulțumim foarte mult pentru precizare.

Se încheie aici dezbaterile la proiectul nr. 293 din 27 iulie 2018.

Și vom reveni la procedura de vot foarte curînd.

Dragi colegi,

Ultimul proiect de hotărîre a rămas să fie examinat în plenul Parlamentului.

De aceea, rog frumos toți colegii să revină în sala plenului pentru exercițiul de vot.

Și vreau să vă prezint foarte succint. Este un **proiect de hotărîre** pe care noi, în mod obișnuit, îl prezentăm și-l aprobăm, este vorba de **încheierea primei sesiuni ordinare a anului**, așa este formularea.

Și vă prezint astfel **proiectul nr. 266 din 18 iulie 2018, un proiect de hotărîre**, care a fost inițiat de Biroul permanent, cu un text foarte simplu, și anume:

„Articolul 1. – Prima sesiune ordinară a anului 2018 se încheie la 27 iulie 2018.

Articolul 2. – Prezenta hotărîre intră în vigoare la data adoptării.”

În mod obișnuit, fiind astăzi declarată astfel încheierea sesiunii de primăvară-vară.

Dacă nu sînt întrebări?

Atunci să încheiem dezbaterile și la proiectul nr. 266 din 18 iulie 2018.

Și să ne pregătim, în două minute, 2–3 minute, cu precizie matematică și aproape ca în farmacie, la ora 13.00 să începem votul.

Toți deputații să revină în sala plenului.

Dragi colegi,

Este ora 13.00.

Vă rugăm frumos, numărătorii, să ne anunțați prezența în sală pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

4 persoane.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Dudnic,

E foarte important, pentru stenogramă, să ne spuneți: sectorul nr. 1 și mai departe.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 4 persoane, domnule Președinte.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim. (*Gălăgie în sală.*)

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 36.

Sectorul nr. 3 – 20.

Domnul Andrian Candu:

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2, rectificare – 37.

Domnul Andrian Candu:

61 de deputați în sală. Avem cvorum, putem începe.

31 de voturi sînt necesare pentru majoritatea simplă.

Să trecem la procedura de vot, atunci.

Și primul subiect care **se supune votului este proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, proiectul nr. 101 din 28 martie 2018, este pentru lectura a doua.**

Însă urma domnul Creangă să facă o precizare, înainte de vot.

Vă rugăm frumos, poftiți.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule Președinte.

În urma analizei suplimentare a sintezei și pentru stenogramă, aduc la cunoștință că la pagina 13 din sinteză, ce modifică articolul 38, la pagina 18 din sinteză, ce modifică articolul 39 alineatul (16) și la paginile 19 și 20 din sinteză, ce modifică articolul 46 alineatul (5), autorul își retrace amendamentele.

Totodată, pentru o concretizare suplimentară, la pagina 59, ce prevede „Dispoziții finale și tranzitorii”, după articolul VII, după „Prezenta

lege intră în vigoare” se adaugă „în termen de o lună, după publicarea în Monitorul Oficial”.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult pentru precizările respective.

În general, vreau să fac aici o mențiune că, în situația în care noi nu prevedem data intrării în vigoare a legii, atunci, în baza noii legi cu privire la actele normative, ele intră în vigoare după 30 de zile, după o lună de la data publicării. De aceea, dacă cumva, dar o precizare nu strică, pentru orice eventualitate.

Cu aceste precizări, se supune votului adoptarea în cea de-a doua lectură și ultima a proiectului de Lege nr. 101 din 28 martie 2018.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Și numărătorii,

Vă rugăm frumos să ne dați rezultatele pe sectoare. *(Gălăgie în sală.)*

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 4 persoane.

Sectorul nr. 2 – 37.

Sectorul nr. 3 – 14.

Domnul Andrian Candu:

Cu 55 de voturi, proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, proiectul nr. 101 din 28 martie 2018 a fost votat în lectura a doua și ultima.

Se supune votului pentru adoptarea în cea de-a doua lectură a proiectului de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, proiectul nr. 280 din 23 iulie 2018.

Cine este pentru a adopta acest proiect de lege în cea de-a doua lectură, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Vă rugăm frumos, numărătorii, să ne dați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 4 persoane.

Sectorul nr. 2 – 37.

Sectorul nr. 3 – 20.

Domnul Andrian Candu:

Cu 61 de voturi, proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, proiectul nr. 280 din 23 iulie 2018, a fost votat în lectura a doua și ultima.

Se supune votului pentru a aproba în primă lectură proiectul de Lege nr. 220 din 26 iunie 2018, proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, subiectul nr. 5 de pe ordinea de zi.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut aprobarea proiectului de lege în primă lectură.

Vă mulțumim foarte mult.

Se supune votului aprobarea următorului proiect de lege în primă lectură, proiectul de Lege privind securitatea aeronautică, proiectul cu numărul de înregistrare nr. 216 din 25 iunie 2018.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut aprobarea proiectului de lege în primă lectură.

Vă mulțumim foarte mult.

Se supune votului pentru a aproba în primă lectură următorul subiect de pe ordinea de zi, proiectul nr. 276 din 20 iulie 2018, proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 190 cu privire la veterani.

Cine este pentru a aproba acest proiect de lege în primă lectură, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut aprobarea proiectului de lege în primă lectură.

Vă mulțumim foarte mult.

Se supune votului următorul subiect de pe ordinea de zi, proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Codului educației, proiectul nr. 37 din 15 februarie 2018.

Cine este pentru a aproba acest proiect de lege în primă lectură, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut aprobarea proiectului de lege în primă lectură.

Se supune votului adoptarea proiectului de Hotărîre cu privire la modificarea și completarea Hotărîrii Parlamentului nr. 9 privind aprobarea componenței nominale a comisiilor

permanente ale Parlamentului, proiectul nr. 287 din 25 iulie 2018.

Cine este pentru a adopta acest proiect de hotărîre, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut adoptarea proiectului de Hotărîre nr. 287 din 25 iulie 2018.

Vă mulțumim foarte mult.

Se supune votului următorul subiect de pe ordinea de zi, proiectul nr. 266 din 18 iulie 2018, proiectul de Hotărîre cu privire la încheierea primei sesiuni ordinare a anului 2018.

Cine este pentru a adopta acest proiect de hotărîre, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut adoptarea acestui proiect de hotărîre.

Vă mulțumim foarte mult.

În continuare, se supune votului adoptarea în cea de-a doua lectură a proiectului nr. 277 din 20 iulie 2018, proiectul de Lege pentru completarea Codului subsolului.

Cine este pentru a adopta acest proiect de lege, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Iar numărătorii,

Să ne dați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 4 persoane.

Sectorul nr. 2 – 36.

Sectorul nr. 3 – 14.

Domnul Andrian Candu:

Cu 54 de voturi, proiectul de Lege pentru completarea Codului subsolului, proiectul nr. 277 din 20 iulie 2018, a fost astfel votat în lectura a doua și ultima.

Se supune votului următorul subiect de pe ordinea de zi, proiectul nr. 193 din 8 iunie 2018, proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, pentru lectură finală, după examinare suplimentară în comisie.

Cine este pentru a adopta acest proiect de lege, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Numărătorii,

Vă rugăm frumos să ne dați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 4 persoane.

Sectorul nr. 2 – 37.

Sectorul nr. 3 – 14.

Domnul Andrian Candu:

Cu 55 de voturi, proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 193 din 8 iunie 2018, a fost votat în lectură finală.

Subiectul următor de pe ordinea de zi, **se supune votului proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, proiectul nr. 185 din 6 iunie 2018, la fel, se supune votului pentru lectură finală, după reexaminarea suplimentară în comisie.**

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Numărătorii,

Vă rugăm frumos să ne dați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 4 persoane.

Sectorul nr. 2 – 37.

Sectorul nr. 3 – 14.

Domnul Andrian Candu:

Sectorul nr. 3,

Cît?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 14.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Cu 55 de voturi, proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, proiectul nr. 185 din 6 iunie 2018, a fost votat în lectură finală.

Se supune votului următorul subiect de pe ordinea de zi, proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, proiectul nr. 170 din 28 mai 2018, aflat în lectura a doua.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Numărătorii,

Vă rugăm frumos să ne dați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 4 persoane.

Sectorul nr. 2 – 37.

Sectorul nr. 3 – 14.

Domnul Andrian Candu:

Cu 55 de voturi, proiectul de Lege nr. 170 din 28 mai 2018, proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, a fost votat în lectura a doua și ultima.

Se supune votului pentru aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr. 288 din 25 iulie 2018, proiectul de Lege privind importul unor mijloace de transport.

Cine este pentru a aproba acest proiect de lege în primă lectură, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut aprobarea proiectului de lege în primă lectură.

În cea de-a doua lectură, comisia a rugat și autorii, la fel, să purcedem la vot.

Și dacă nu e nimeni împotriva, mai ales că am avut și un raport prezentat foarte bine, fără întrebări în adresa raportorului.

Cine este pentru a adopta proiectul de lege în cea de-a doua lectură, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Numărătorii,

Vă rugăm frumos să ne dați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 4 persoane.

Sectorul nr. 2 – 37.

Sectorul nr. 3 – 22.

Domnul Andrian Candu:

Cu 63 de voturi, proiectul de Lege privind importul unor mijloace de transport, proiectul nr. 288 din 25 iulie 2018, a fost votat în lectura a doua și ultima.

Doamnă Zotea,

Vedeți ce minuni faceți?

Domnule Creangă,

Mai des trebuie s-o invităm pe doamna Zotea să prezinte rapoartele comisiei și s-ar putea să aveți mai multe voturi decât credeți.

Bună strategie, de altfel.

Și mult așteptatul proiect de Hotărîre privind stabilirea datei alegerilor Parlamentului Republicii Moldova, proiectul nr. 293 din 27 iulie 2018, subiectul nr. 6 de pe ordinea de zi, se supune votului pentru adoptare.

Cine este pentru, vă rugăm frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut adoptarea acestui proiect de hotărîre.

Astfel, acesta este aprobat. (*Rumoare în sală.*)

Dragi colegi,

Încheierea... ședința încă nu a fost încheiată, sesiunea, la fel, pînă nu formalizăm, printr-o altă procedură deja bine stabilită în Parlament și potrivit legii, și potrivit Constituției.

Și o tradiție frumoasă pe care o avem noi atunci, cînd invităm, în plenul Parlamentului pentru a intona Imnul de Stat, copiii de la Liceul „Ciprian Porumbescu”.

Înainte de a intona Imnul, vreau să aduc sincere mulțumiri și felicitări tuturor colegilor, care au muncit în această sesiune.

Nu a fost ușor, foarte multe emoții, foarte multă greutate și povară, dar sînt sigur că în sesiunea următoare nu va fi mai ușor.

De aceea, încărcăți-vă cu energie, cu răbdare, cu toleranță. Și ne revedem pe data de 3 septembrie, cînd reîncepe sesiunea plenului.

Vă mulțumim frumos.

Și invităm în plenul Parlamentului copiii de la Liceul „Ciprian Porumbescu”.

Cer scuze, de procedură, am fost corectat.

Onorăm, bineînțeles, nu doar Imnul, dar și Drapelul de Stat al Republicii Moldova.

(Se onorează Drapelul de Stat al Republicii Moldova și se intonează Imnul de Stat de către copiii de la Liceul „Ciprian Porumbescu”.)

(Aplauze.)

Mulțumim frumos copiilor de la Liceul „Ciprian Porumbescu”, profesorilor care au grijă și care-i îndrumă în educația muzicală.

Dragi colegi,

Dați-mi voie, în numele colegilor din Parlament, din numele nostru, al deputaților, să mulțumim, totodată, și Secretariatului Parlamentului, care permanent ne asistă în activitatea noastră.

Uităm, de fapt, că 80 sau 90 la sută chiar din munca noastră este asigurată anume de ei și vrem să aducem mulțumiri și aprecieri. *(Aplauze.)*

Doamnă Popescu,

În numele nostru, să aduceți mulțumiri Secretariatului Parlamentului pentru munca pe care o desfășoară, toate direcțiile care sînt implicate și pentru activitatea care se desfășoară cu succes, cu realizări frumoase, cu răbdare.

Și ne revedem în toamnă.

Succese tuturor și cetățenilor, la fel, succese în toate!

Ședința s-a încheiat la ora 13.16.

*Stenograma a fost pregătită spre publicare
în Secția pentru lucrările plenului Parlamentului
din cadrul Direcției generale documentare
parlamentară a Secretariatului Parlamentului*